

QAYBTA SHANAAD

Australiyada maanta

Australiyada maanta

Qaybtan, waxaad ku baran doontaa dhaqanka Australiya, hal-abuurka iyo aqoonsiga qaran. Australia waa horay u socod xagga ganacsiga iyo kala gadashada waana muwaadin caalamai ah oo ixtiraaman. Australiyaanku waxay qiimeeyaan ku soo biirista muhaajiriinta cusub kobcinta iyo cusboonaysiinta joogtada ah ee waddanka.

Dhulka

Australia waa dhulka adduunka ugu da' weyn. Waa wadanka lixaad oo ugu weyn adduunka iyo ka ugu weyn qoomiyadaha jasiiradah ku nool. Sidoo kale waa ka ugu fidsan iyo ugu ingagan ee dhulahaan loogu noolyahey. Inta badan Australiya waxay leedahay ciid aan wanaagsaneyn iyo roob yar, taas oo adkeyneysa in wax la beero. Dhulka qalalan ee gudaha waxaa loogu yeeraa 'outback', waana godoon iyo bayad adag. Australia gudaheeda, biyuhu waa kheyraad aad u qaali ah.

Ahaanshaha waddan weyn oo kale, Australiya waxay leedahay gobollo leh cimilo aad u kaladuwan. Waxaa jira gobolo kulayle ah oo ku yaalla waqooyiga iyo lama degaan ku yaalla bartamaha. Dhinaca koonfurta, kulayluhu wuxuu iska bedeli karaa wintarka qabow oo dhinaca buuralayda ah, iyo kulayle aad u daran oo xilliga kulaylaha ah.

Marka lagu daro lixda dawlad goboleed iyo labada territori, Dawlada Australia waxay kaloo maamushaa, territoriyadan:

- Ashmore iyo Cartier Islands
- Chrismas Island
- Cocos (Keeling) Islands
- Jervis Bay Territoriska
- Coral Sea Islands
- Heard Island iyo McDonald Island oo ku taal Australian Antarcic Territory
- Norfolk Island.

Goobaha Hidaha Adduunka

Australiyaana ayaa laga diiwaangeliyey liiska Dhaxalka Adduunka Ururka Jimciyada Quruumaha ka dhexeeya ee Dhaqanka iyo Sayniska, iyo Waxbarashada (UNESCO).

Dhaqan

- Meeshii maxaabiista lagu xidhi jerey (Australian Convict Sites)
- Budj Bim Cultural Landscape
- Royal Exhibition Building and Carlton Gardens in Melbourne
- Sydney Opera House.

Sydney Opera House.

Dhabiici

- Goobaha raadka noolaha Australiyaanka ee South Australia iyo Queensland (Riversleigh/Naracoorte)
- K'gari (oo hore u ahaan jirtay Jasiiradda Fraser)
- Keymaha Roobka Gondwana ee Australia
- Great Barrier Reef ee Queensland
- Buuraha Great Blue Mountains ee Sydney
- Heard Island iyo McDonald Island ee Territoriga Cirifka Australiya
- Lord Howe Island Group
- Macquarie Island
- Ningaloo Coast
- Beerta Qaranka ee Purnululu
- Shark Bay ee Western Australia
- Wet Tropics ee Queensland

Isku jir

- Kakadu National Park
- Tasmanian Wilderness
- Xirmada Qaranka ee Uluru-Kata Tjuta ee ku taalla Northern Territori
- Willandra Lakes Region

Qaab dhismeedka dhagaxa ah ayaa loo sameeyay saldhigga Ayers Rock in Uluru-Kata Tjuta National Park

Ka sokow iconography galbeedka iyo yaababka dabiiciga ah ee kor lagu soo sheegay, waxaa jira kumanaan goobood oo cibaado leh oo dalka oo dhan ah kuwaas oo muhiimad weyn u leh dadka Aborjuniiska iyo Torres Strait Islander. Meelahani waa qayb muhiim ah oo ka mid ah dharka dhaqanka Australiya waxayna muhiim u yihiin dhamaan dadka Australiyaanka ah. Goobaha xurmada leh badanaa waxay kuxiran yihiin sheekooyinka dadyowga abtirsiinyada iyo doorkooda abuurista muuqaalka ballaaran, soo gelinta qiimayaasha dhaqanka, xiriirka qaraabada iyo kala dambeynta bulshada.

Wadan ballaaran

Dadka Aborjuniiska ah iyo dadka Torres Strait Islander waxay leeyihiin xidhiidh gaar ah oo ay la leeyihiin dhulka. Had iyo jeer waxay qiimeeyaan xiriirkooda deriskooda waxayna u safraan masaafooyin aad u ballaaran si ay u kulmaan. '' Heesta-Khadadka 'ee dadka Aboriginiska iyo Torres Strait Islander waa sheekooyin ku xira sharciga dhaqanka, taariikhda iyo dhaqanka juqraafi ahaan, kuna baahsan kooxo dhaqameed iyo luqado kaladuwan oo Australia dhexdeeda ah. Waxaa la ilaaliyay oo lagu dhaqmayay kumanaan sano.

Meelo badan oo Australia ka mid ah, dadku waxay leeyihiin adeeg xaddidan, sida iskuulada, adeegyada caafimaadka iyo 'shops', oo dadka Australiyaanka ah ay si bilaash ah u qaataan. Waxaan ka wada shaqaynaa taageerida dadka ku nool meelaha fog fog. Dadka caanka ah ee Australiyaanka ah ayaa ka caawiyay xalinta dhibaatooyinka ka fogaanshaha iyadoo loo marayo xariifnimo iyo hal abuurnimo.

Tasmanian Wilderness

Raadiyaha la wareejinayo

Sanadii 1929, Alfred Traegar, oo reer Adelaide ah, ayaa hindisay raadiyihii ugu horreeyey oo lug-ku- wareejin ku shaqeeya. Isticmaalayshu waxay ku wada hadli jireen raadiye iyaga oo lugtooda ku wareejinaya. Guryaha kaliya ee aan degganeyn, saldhigyada fog fog iyo bulshooyinka Aborjuniiska iyo Torres Strait Islander dhammaantood way ka faa'iideysteen abuurkan. Raadiyaha wareejinta ku shaqeeyaa wuxuu caawimay asaasida laba hayd'adood oo Australiyaan ah kuwaas oo kala ah Royal Flying Doctor Service iyo School of the Air.

Adeega Royal Flying Doctor Service

Reverand John Flynn wuxuu ku noolaa lana shaqeeyey dadka ku nool meelaha durugsan. Aragtidiisu waxay ahayd in sida ugu dhaqsaha badan dhakhtar loogu geeyo dadka degan meelaha durugsan iyada oo diyaarad loogu keenayo. Wuxuu ka helay kaalmo dawlada, Qantas iyo deeqo la baxsan karo. Adeega Royal flying Doctor Service wuxuu bilawday 1928 laakiin weli waxaa jiray dad aan u yeeli karin adeeg. Soosaaristii raadiyaha lug-ku-wareejinta ku shaqeeya wuxuu xaqiijiyey in dadka meelaha durugsan degani si degdeg ah ku heli karaan dhakhtar sida ugu dhaqsaha badan.

Dugsigii Hawada (The School of the Air)

Ilaa 1950kii, carruurta ku nool meelaha cidlada ah waxay tagayeen dugsiga la seexdo ama ay ku dhamaysanayeen xiisadahooda boostada lagu soo diro. Adelaide Miethke, ku-xigaha madaxa Royal Flying Doctor Service in South Australia, wuxuu xaqiijiyey in Adeega Royal Flying Doctor Service uu sidoo kale ku caawimi karo carruurta guriga iyaga oo la hadlaya macalimiintooda. Adeega Alice Springs Service wuxuu bilaabay inuu sii daayo laba xiisadood oo laba dhinac ah 1948. Dugsiga hawada waxaa rasmi ahaan la asaasay dhowr sano ka dib. Dugsiga Australiya ee Hawada wuxuu kaloo caawimaa wadama kale oo badan si ay u samaystaan barnaamijyo kuwaas la mid ah.

Raadiyihii hore ee lugta hore waxaa lagu badalay raadiyeyaal raadiye ah oo aad u sarreeya waxaana hadda lagu beddelay internetka. Royal Flying Doctor Service ee Australia iyo School of the Air waxay wadaan inay u khidmeeyaan una faaiideeyaan dadka degan goobaha durugsan ee bulshada.

Aqoonsiga Australia

Aqoonsiga Australia waxaa qaabeeyay arrimo badan, oo ay ka mid yihiin dhaxalkayaga iyo dhaqamadeenna asalka ah, aasaaskeenna Ingiriiska, kala-duwanaanta dadkeenna, taariikhdeenna, qiyamka hagaya nolol-maalmeedka, qaab-nololeedkeenna iyo dadka Australiyaanka ah ee aan la dhacsan nahay.

Qaybta 6aad – sheekada Australiyadeena waxey eegesaa tariikhdeena Waxay muujineysaa arrimaha la xidhiidha gumeystihii Australiya ee la soo dhaafay, iyo dadka Aboriginal iyo Torres Strait Islander xaaladihii ugu dambeeyay iyo maanta. Sheekadu sidoo kale waxaa ka mid ah asalka iyo dabeecadda Australiya kala duwanaanta, bulshada dhaqamada kala-duwan, iyo caqabadaha, sida dagaalladii, oo aan u wada jirnay sidii qaran ahaan.

Inta ka hadhay cutubkani wuxuu eegaa qaar ka mid ah qaab nololeedka aan raacno iyo dadka aan u bogin.

Cayaaraha iyo Madadaalada

Australiyaan badan waxay jecel yihiin cayaaro kuwa badanina waxay gaareen natiijooyin aad u wanaagsan heerka caalamiga ah.

Taariikhdeena, cayaartu way saamaysay waana midaysa dadka dhamaantiis. Laga soo bilaabo degidii ugu horraysay, cayaartu waxay ahayd looga cararo xaqiiqada nolosha qalafsan. Xataa xilligii dagaalka, xubnaha xooga dalka Australia waxay isku duba rideen tartan si ay u caawinto ka soo kabsashada cadaadiska goobta dagaalka.

Cayaaruhu waxay kaloo bixiyaan aragti siman taas oo cayaaryahanada iyo daawadayaashu labaduba ay dareemeen isku aragti iyo inay qayb ka yihiin waxyaallo muhiim u ah mujtamaca Australia. Aboriginal iyo Torres Strait Islander iyo Australiyaanka soo haajirey waxay ka mid yihiin dadka isboortiga ugu guulaha badan waddanka.

Dad badan oo Australiyaana ayaa ka qaybgala cayaaraha kooxeed sida sida kirkid, kubada koleyga, kubada shabaga iyo hoki. Shuruucda kubbadda cagta ee kubada cagta, rugby league, rugby Union iyo ciyaarta gaarka ah ee Australiya ee Ciyaaraha Kubadda Cagta Australiya ('Aussie Rules') ayaa ah isboorti caan ka ah Australiya in la ciyaaro iyo in la daawado. Dabaasha, teniska, cayaaraha fudfudud, goolafka iyo baaskiilka ayaa ah xarakaadyada madadaalada ee loogu jecel yahay.

Australia waxay si gaara ugu faraxsan tahay guusheeda caalamiga ah cayaaraha kricket-ka. Australiayaanka iyo kooxaha Ingiriiska ee kricketka waxa ka dhexeeyey tartan aad u daran ilaa qarnigii 19aad.

Melbourne Cup (Koobka Melbourne), 'tartanka joojiya ummada', ayaa ah midka ugu qanisan uguna loolan badan tartanada fardaha caalamka. Koobkii ugu horreyey ee Melbourne waxaa la qabtay 1861. Talaadada ugu horraysay bisha Nufeembar, oo ah Melbourne Cup, waxaa laga dhigay maalin fasax Fiktooriya ilaa 1877.

Sir Donald Bradman (1908–2001)

Sir Donald Bradman ayaa ah batsman-kii ugu fiicnaa kriket-ka waana cayaar yahan Australiyaana oo taariikhi ah. Wuxuu ku koray Bowral, New South Wales, Donald Bradman wuxuu cayaaray cayaartiisii ugu horaysay ee kooxda Australiyaanka sanadii 1928.

Si cajiib ah ayuu ugu degdegay cagihiisa. Socdaalkiisii ugu horrayey ee Ingiriiska 1930, wuxuu jebiyey rikooradii ka oolaa ku-dhifashada (batting). Markuu jiray 21 sano, wuxuu ahaa nin aad lAustraliya looga jecel yahay. Bradman cayaartiisii ugu dambaysay ee 1948, kooxdiisii waxaa loogu magacdaray 'The Invincibles' markii ay guulaysteen cayaar kasta oo ay la cayaareen Ingiriiska.

Farshaxanimada

Australiya waxay leedahay goob farshaxan oo firfircoon oo ay kujirto hidaha iyo dhaqanka dadka Aborjuniiska iyo Torres Strait Islander. Farshaxaniistaha aragtida iyo waxqabadka ee Australiya, oo ay ku jiraan filimka, farshaxanka, tiyaatarka, muusikada iyo qoob ka ciyaarka, ayaa si weyn loogu soo qaatey Australiya iyo dibadaba.

Suugaanta

Australiya waxay leedahay dhaqan adag oo ku saabsan suugaanta. Tani waxay ku bilaabatay sheeko-bixinta dadka Aboriginal iyo Torres Strait Islander waxayna sii wadeen sheekooyinka afka ah ee dembiilayaashu markay yimaadeen dabayaaqadii qarnigii 18aad.

Inta badan qoraalkii hore ee Australiya waxay ku saabsan tahay baadiyaha iyo dhibaatooyinka nolosha ee jawiga cimilada xun. Qorayaasha sida Henry Lawson iyo Miles Franklin waxay qoreen gabayo iyo sheekooyin kusaabsan baadiyaha iyo sida ay u nool yihiin Australiyaanku.

Noofal qoraha reer Australiya, Patrick White, ayaa helay abaalmarinta Nobel Prize ee suugaanta sanadkii 1973. Qoraayaasha kale ee casriga ah ee Australiya caan ka ah waxaa ka mid ah Peter Carey, Colleen McCullough, Sally Morgan, Tim Winton, Tom Keneally iyo Bryce Courtenay.

Judith Wright (1915–2000)

Judith Wright waxay ahayd gabayaa caan ah, ilaaliye iyo u ololeeya xuquuqda dadka Aborijiniska ah. Waxaa la guddoonsiiyey abaalmarina badan iyo Bilada Dahabka ah ee Boqorada ee Gabayga. Waxaa la siiyay abaalmarino badan oo ay ka mid yihiin Encyclopaedia Britannica Prize ee suugaanta iyo Boqoradda Dahabka dahabiga ah ee Poetry. Waxay xubin ka ahayd Guddiga Ilaalinta Bay'da Australia (Australian Conservation Committee) iyo Guddiga Cahdiga Aborijinaalka (Aboriginal Treaty Committee).

Judith Wright waxaa lagu xasuustaa xirfadaheeda gabyaanimo iyo xoojinta suugaanta Australia iyo dib u qaabaynta mujtamaca iyo bay'ada.

Tiyaatarka iyo filmka

Riwaayadaha Australiyaanka, aflaanta iyo filim sameeyeyaasha waxaa lagu aqoonsan yahay Australia iyo dibedda. Jilayaasha Australiyaanka ah sida Cate Blanchett, Geoffrey Rush, Nicole Kidman iyo Hugh Jackman iyo jilayaasha filimka sida Peter Weir iyo Baz Luhrmann ayaa ku guuleystay abaalmarino badan oo caalami ah oo heer sare ah filimkooda.

Farshaxanka muuqaalka

Shaqada ugu fiican oo hawsha farshaxanka waa ranjiyaynta ay sameeyeen dadka asaliga ah iyo muuqaalka kaymaha ee qarnigii 19aad oo ranjiyeyaasha ay ka midka yihiin Tom Roberts, Frederick McCubbin iyo Arthur Streeton. Badhtamaha qarnigii 20aad, farshaxanada Russell Drysdale iyo Sidney Nolan ayaa si waadax ah ugu muujiyey qaharka meelaha durugsan sawir midab leh. Dhowaan, Brett Whiteley wuxuu ku hellay amaal marin caalami ah hanaankiisa gaarka ah oo quruxda badan. Farshaxanka asaliga ah, oo ay ku jiraan Albert Namatjira, Emily Kame Kngwarreye, Gloria Petyarre, Rover Thomas iyo Clifford Possum Tjapaltjarri, increasingly ayaa si sii kordheysa looga raadsaday Australia iyo dibedda.

Muyusik iyo qoob ka cayaar

Codadka Australiyaanka ah oo sida sahlan loo aqoonsan karo waxaa ka mid ah didgeridoo, qalabka qadiimka ah ee dadka Aborijiniska ah.

Dadka Australiyaanka ahi waxay heer fiican ka gaareen dhamaan dhinacyada muyuusiga caalamkana waa laga aqoonsaday heerkooda sarre ee muyuusiga noocyadiisa dhaqameed iyo kiisa casriga ah.

Fannaaniinta Australiya ee sida wanaagsan loo yaqaan waxaa ka mid ah Kylie Minogue, Jimmy Barnes, Paul Kelly, Olivia Newton-John, John Farnham, Nick Cave, iyo farshaxanada asaliga ah Archie Roach, Gurrumul iyo Jessica Mauboy. Koofiyadaha Australiyaanka sida AC / DC iyo INXS waxay kasbadeen taageerayaal adduunka oo dhan.

Qoob ka cayaarka Australiyaanku wuxuu ku hanaqaaday da'daalka ay sameeyeen qoobka cayaarada waaweyn iyo raga hindisa qoobka cayaaraha iyo ballet-ka sida Sir Robert Helpmann, Meryl Tankard, Stephen Page iyo Li Cunxin. Bangarra waa shirkad qoob-ka-ciyaar oo Aborjuniis ah iyo Torres Strait Islander, oo si weyn loogu amaanay qaran ahaan iyo adduunka oo dhan qaabkeeda gaarka ah ee qoob-ka-ciyaarka, dhawaaqa dhawaaqyada, muusikada iyo qaabeynta.

Horumarka sayniska laga gaaray iyo hindisida

Australia waxay leedahay diiwaan aad u weyn oo ah guulaha sayntiifiga iyo horumarka dhinacyada daawada, farsamada, beeraha, macdan soosaarka iyo wershadaynta.

Lambar Australiyaana ayaa la gudonsiiyey abaalmarinta Nobel Prize xagga sayntifiga iyo iqtiraaxida daawada.

Dadka dhinaca sayniska wax ku hellay waxay kaloo helleen abaalmarinta sanadeed ee Australia. Sanadii 2005, abaamarinta waxaa heshay Professor Fiona Wood, kaas oo horumariyey aallada lagu buufiyo dadka dabku waxyeellay. Sanadii 2006, abaalmarinta waxaa hellay Professor Ian Frazer, kaas oo horumariyey talaalka kansarka ilma-galeenka. Sanadii 2007, Professor Tim Flannery, hogaamiyaha aqoonta bay'ada ayaa hellay abaal marin.

Professor Wood iyo Professor Frazer labaduba waxay ka yimaadeen Ingiriiska waxayna u soo guureen Australia. Qofkii Professor Frazer la hindisay wuxuu ahaan Dr Jian Zhou, oo ka soo haajiray Shiinaha dabadeedna noqday muwaadin Australia ka hor inta aanu dhiman.

Dr Fiona Wood AM (waxay dhalatay 1958)

Dr Wood waa mid ka mid ah dhakhaatiirta qalliinka iyo cilmi baarista ee ugu hal abuurka badan oo la ixtiraamo ee Australiya. Dhakhtar xirfad sare leh oo dhakhtar dib-u-dhis iyo hoggaamiye caalami ah oo ku takhasusay gubashada, waxay hormood u noqotay cilmi-baarista iyo horumarinta tikniyoolajiyadda dawooyinka gubashada.

Ka dib shaqadeedii ay la gashay dhibanayaashii qaraxyadii Bali ee 2002, Dr Wood waxaa loo magacaabay xubin ka mid ah Oodherka (Order of Australia) Australiya sanadkii 2003. Kaalinteeda ku saabsan daryeelka gubashada ayaa la aqoonsaday markii loo magacaabay Australiyaanka Sanadka ee 2005.

Professor Fred Hollows (1929 – 1993)

Professor Fred Hollows wuxuu ahaa dhakhtar indhood (ophthalmologist (eye doctor) kaas oo caawimay u soo celinta aragii malaayiin dad ah Australiya gudaheeda iyo wadamada soo koraya. Fred Hollows wuxuu ku dhashay New Zealand. Sanadii 1965, wuxuu u soo guuray Australiya dabadeedna wuxuu noqday madaxa qaybta Indhaha ee Sydney Hospital.

Wuxuu si aad ah u aaminsanaa tayada dhamaan dadka oo dhan wuxuuna asaasay adeegii caafimaad ee Aborijiniska ee ugu horreeyey kaas oo maata kuwa badani ka jiraan Australiya oo dhan.

Sanadii 1980kii, Fred Hollows wuxuu wareegayey adduunka si uu u caawimo barnaamijyada caafimaadka indhaha wadamada soo koraya. Wuxuu noqday Australiayaan sanadii 1989kii.

Professor Hollows hawshiisii waxaa sii wada xaaskiisii, Gabi, The Fred Hollows Foundation.

Australianka sannadka

Laga soo bilaabo 1960, Abaalmarinta Australia waxay u dabaaldegtay guusha iyo doorka hogaaminta ee dadka reer Australia. Qofkasta ayaa magacaabi kara Australiyaan wuxuu doono ha qabtee.

Australiyaanka Sanadeed waa dad aad ugu fiican shaqadooda ummadana si fiican ugu shaqeeyey. Way na dhiirrigeliyaan oo na tartansiiyaan sidii aan wax ugu biirin lahayn sidii aan u abuurn lahayn Australiya wanaagsan.

Abaalmarinnada waxaa ka mid ah Dhallinyarrada Australiyaanka ee sannadka, Australian ka sannadka iyo Halyeyga Maxalliga ah ee Australiya.

Liistada kuwa hadda jira iyo kuwii hore u qaatey waxaa laga heli karaa www.australianoftheyear.org.au

Dr James Muecke AM

Dhakhtarka qalliinka indhaha iyo horjoogsiga ka hortagga indhoolaha 2020 Australiyaanka sanadka

Dr Muecke waa isuduwaha aasaasaha 'Sight For All', oo ah hay'ad samafal oo ujeedkeedu yahay in laga tirtiro indhoolaha iyada oo loo marayo cilmi baaris, waxbarasho, kaabayaasha dhaqaalaha iyo tababarka asxaabta wadammada iskaashatada ah.

Dr Muecke wuxuu aaminsan yahay indha la'aantu inay tahay arin xuquuqul insaanka wuxuuna ka shaqeynayaa sidii loo abuuri lahaa adduun qof walbaa ku arki karo.

Professor Michelle Simmons (waxay dhalatay 1967)

Borofisar ku takhasusay cilmiga fiisigiska ee kuwaantam sannadka 2018 Australiyaanka Sannadka

Professor Simmons waa hormuudka muxaadarooyinka atomiga iyo xisaabta kuwaantam. Safka hore ee wax ay ugu yeedhay “tartanka booska ee xilligii xisaabinta”, Professor Simmons wuxuu hiigsanayaa inuu dhiso kumbuyuutar kuwaantam ah oo awood u leh inuu ku xalliyo dhibaatooyinka daqiiqado haddii kale qaadan lahaa kumanaan sano. Raadinta noocan oo kale ah waxay awood u leedahay inay isbeddel ku sameyso naqshadeynta daroogada, saadaasha hawada, gawaarida iswada, sirdoonka aalada ah iyo waxyaabo kale.

In 2018, Professor Simmons waxaa loo magacaabay Australian of the Year ee shaqadeeda iyo u hibeynta sayniska macluumaadka. Sannadkii 2019, waxaa loo magacaabay Sarkaalka Oodhar (Officer of Order of Australia) Australia iyada oo loo aqoonsaday “adeegga kala duwan ee ay u leedahay cilmiga sayniska iyada oo ah hoggaamiye ku takhasusay korantada nukliyeerka iyo ku dayashada”.

Lacagta Australia

Lacagteena waxaa ka muuqda dad iyo astaamo muhiim u ah Australiya.

Dadka caanka ah oo doortay inay ka dhexmuuqdaan lacagteena waxaa muujiyey da'daal iyo qof dheeri dhinacyada wax ka bedelida bulshada, sayniska, siyaasada, guusha ciidamada iyo farshaxanka.

Boqorada Elizabeth II (1926-2022)

Queen Elizabeth II waxay ahayd madaxa dawladda Australia. Waxay ahayd boqoradda Australia iyo Boqortooyada Ingiriiska. Waxay ahayd qof joogisteeda la dareemi jiray, xasilloon intii ay jirtay xukunkeedii dheeraa ee caanka ahaa.

Aqalka Baarlamaanka iyo Mocoin-ka hore ee loo yaqaan 'Excourt Mosaic'

Qorshahan qorsheysan ee Golaha Baarlamaanka wuxuu ahaa mid ku saleysan Qorshaha Horumarinta Muuqaalka, oo ay bixiyeen Maamulka Dhismaha ee Golaha. Muuqaalka 'Forecourt Mosaic' wuxuu ku saleysan yahay Sawirka naqshad-haynta Bartamaha ee uu qoray Michael Nelson Jagamara oo cinwaan looga dhigay 'Possum iyo Wallaby Dreaming'.

Dame Mary Gilmore (1865–1962)

Dame Mary Gilmore waxay ahayd qoraa, weriye, gabyaa iyo u ololeeye wax ka bedelida bulshada. Waxaa lagu xasuustaa qoritaankeeda iyo u hadlida dumarka, Australiyaanka asaliga ah iyo dadka faqriga ah iyo dadka Aborijins iyo dadka jasiiradaha ka yimid.

AB 'Banjo' Paterson (1864–1941)

Andrew Barton Paterson wuxuu ahaa gabyaa, heesa-qore iyo suxufi. Wuxuu qoray isaga oo isticmaalaya magaca 'Banjo' Paterson waxaana lagu xasuustaa 'Waltzing Matilda', heestii ugu caansanayd Australiya.

Reverend John Flynn (1880–1951)

Reverend John Flynn wuxuu bilaabay adeegii caafimaad diyaaradeed oo ugu horreeyey Australia, Royal Flying Doctor Service. Waxaa lagu xasuustaa badbaadinta dad badan isaga oo keenaya adeeg caafimaad meelaha durugsan ee Australia.

Mary Reibey (1777 – 1855)

Mary Reibey waxay ahayd hal abuurto gabar ganacsi deegaanka New South Wales. Ka dib markay Australiya ku timid dhalinyaro dembiile ah ahaan, waxay noqotay hogaamiye bulsho.

Edith Cowan (1861–1932)

Edith Cowan (1861 –1932) Edith Cowan waxay ahayd bulsho u shaqayso, siyaasiyad iyo u doodaha xuquuqda dumarka. Waxay ahayd qofkii dumarka ahaa oo ugu horreyey oo loo doorto baarlamaanka Australiya.

David Unaipon (1872–1967)

David Unaipon wuxuu ahaa qoraa, af-hayeenka dadweynaha iyo curiyaha. Waxaa lagu xasuustaa ku-biirintiisii sayniska iyo suugaanta, iyo hagaajinta xaaladaha dadka Aborijiniska iyo Torres Strait Islander.

Sir John Monash (1865–1931)

Sir John wuxuu ahaa injineer, maamule iyo mid ka mid ah taliyayaasha ugu waaweynaa ciidamada. Waxaa lagu xasuustaa hogaamintii, garashadii iyo isku- dubaridnimadiisa.

Dame Nellie Melba (1861 – 1931)

Dame Nellie Melba waxay ahayd qof can ku ah codka dheer ee heesta. Waxaana aduunka looga yaqiin ‘Boqoradii Codka’, waxayna ahayd heesaagii ugu horeye oo caan ku noqda adduunka.

Maalmaha qaranka iyo dabaaldegyada

Fasaxyada qaran ee Australiya waxay ka tarjumayaan dabaaldegyada iyo dhacdooyinka taariikhdeena tan iyo degitaankii Yurub.

Maalma go'an

- **Maalinta Sannadka Cusub ee 1-da Jananwari** wuxuu u dabaaldegayaa bilowga sanadka cusub.
- **Maalinta Australiya ee 26-ka Janawari** waa waqti lagu fekero micnaha Australiyaanka, loo dabaaldego Australia casriga cusub iyo in la aqoonsado taariikhda aan wadaagno. Waa sanad-guuradii kasoo wareegtay markii ay soo gaareen Diyaaraddii Koowaad ee ka timid Boqortooyada Ingiriiska sanadkii 1788-kii.
- **Maalinta Anzac 25ka Abriil** waxay astaan u tahay sannad guuradii ka soo wareegtay markii Ciidamada Australia iyo New Zealand ee Ciidanka Asluubta (ANZAC) lagu qabtay Gallipoli intii lagu jiray Dagaalkii Koowaad ee Adduunka. Waa maalin aad u weyn markaynu xasuusano allabarigii dhammaan Australiyaanka u adeegayay kuna dhintay dagaalladii, isku dhacyada iyo howlaha nabad ilaalinta. Waxaan sidoo kale xushmeyneynaa geesinimada iyo dadaalka dhamaan adeegayaasha iyo haweenka waxaanan xusuusanaa macnaha badan ee dagaal.
- **Maalinta Kirismaska ee 25ka Diseembar** waa maalin hadiyad ah oo ku saleysan dabaaldega masiixiga ee dhalashadii Ciise Masiix.
- **Maalinta feerka (Boxing Day) ee 26-ka Diseembar** waa qeyb ka mid xuska kirismaska

Maalma kala duwan

- **Waxaa loo dabaaldegaa maalinta shaqaalaha Australiya** ku guulaysteen shaqa-maalmeedka sideeda saac ah – ugu horreyey adduunka.
- **Waxaa la xusaa** taariikhda masiixiga ee dhimashada iyo dib u soo celinta nebi Ciise.
- **Maalinta dhalashada** boqorka waxay u dabaaldagtaa dhalashada madaxa dawladda Australia, King Charles III. Dabaaldegaan waxaa la qabtaa Isniinta labaad ee bisha June dawlad goboleed iyo territori walba marka laga saaro Western Australia.

Maalmaha kale oo ciidaha ah

Maalma kale oo ciid ah ayaa lagu qabtaa gobolo kala duwan, territoriyo iyo degmooyin. Tusaale, Australian Capital Territory waxay leedahay Canberra day, South Australia waxay leedahay maalinta Tabaruciinta, Western Australiyana waxay leedahay maalinta Foundation day.

Taariikho kale oo muhiim ah (maahan ciidaha guud)

- **Isbahaysiga Toddobaadka** 'ayaa la qabtay toddobaadkan oo ay ku jiraan 21-ka Maarj waana dabbaaldegga dhaqankeenna kala duwan.
- **Maalinta Dhalashada Australia 17ka Sebtember** waa maalin aan u dabaaldegno curaarta wadajirka ah ee ay meteleen dhalashada Australiya waxaanna ka turjumaynaa doorka aan ka ciyaarnayno qaabeynta mustaqbalka dalkeena.
- **Toddobaadka Dib-u-heshiisiinta Qaranka ee 27-ka Maajo ilaa 3-Juun** waa toddobaad aan ku dadaalno sidii loo heli lahaa qaran caddaalad badan, oo loo wada siman yahay innagoo ku daneyneynaa midnimada iyo is-ixtiraamka.

Dadka Australiyaanka ah

Australiya waxay ka mid tahay bulshooyinka ugu kaladuwanaanta badan adduunka. Aborijinaalka iyo dadka ka yimid jasiiradaha Torres Strait waxay matalaan boqolkiiba saddex tiradda umadda Australiya. Afar meelood oo meel ayaa dadka Australiyaanka ah ku dhashay dibada, waxayna ka kala yimaadeen in ka badan 200 wadan. Kala duwanaantaasi waxay siisaa dadka Australia luqado, caqiidooyin, caadooyin iyo dhaqama qaniya oo kala jaadjaad ah.

Markaad xubin ka tahay Dawlada Dhexe, Australiya waxay wali xidhiidh dhow la leedahay Boqortooyada Midowday.

Dadka Australiya waxay ku faanaan dhalashada Australiya, taas oo muhiim u ah mideynta mideynta bulshada kala duwan. Maalinta Dhalashada Australia waxaa la xusaa 17ka Sebtember sanad walba. Waa maalin ay dhamaan muwaaddiniinta Australiyaanka ah ay ka fikirayaan role doorka aan ka ciyaarnay dhisida umadeena iyo qaabaynta mustaqbalka wadankeena.

Dhaqaalaha Australia

Australiya waxay leedahay dhaqaale degan oo la tartami kara adduunka iyo qiimeeya shaqadiisa firfircoon iyo xirfadeed. Tayada nolosha oo ay raaxaystaan dadka Australia waa mid ka mid kuwa adduunka ugu fiican.

Dick Smith (dhashey 1944)

Dick Smith waa ganacsade Australiana oo safka hore ku jira, dalmareen iyo deeqbixiye. Dick Smith wuxuu ka sameeyey lacagtiisii ugu horraysay ganacsigiisii elektaroonigа. Wuxuu bilaabay shirkad cunno oo keli ah oo Australiya leedahay wuxuuna ku maalgeliyay malaayiin doollar si uu uga caawiyo shirkadaha ay Australia leedahay.

Wuxuu bilaabay shirkad cunto oo cunto Australiyaan keliya ah wuxuuna ku maalgeliyey malaayiin doolar si uu uga caawimo shirkadaha ay leeyihiin Australiyaanku. Wuxuu ahaa qofkii ugu horreeyey oo ka talaaba Australiya, iyo badda Tasmaaniya, baaluun ay ku jirta hawo kulul. Waxaa lagu yaqaanaa jacaylkiisa dalmareenimada, guushiisa ganacsiga iyo jacaylkiisa qotada dheer ee Australia.

Suuqa

Hay'adaha maaliyadeed ee casriga ah ee Australiya deggan iyo xeerarka canshuuraha iyo ganacsiga ayaa hubaal siinaya waxqabadka ganacsiga. Hay'adaha adeega, kuwaas oo uu ku jiro dalxiiska, waxbarashada iyo adeegyada dhaqaale, ayaa sameeya ugu yaraan 70 boqolkiiba Dakhliga Guud ee Wadanka Soo-gala (GDP).

Deganaanta dhaqaale ee Australia waxay ka dhigtay meel soo jiidata maalgelinta. Suuqa dhaqaalaha ee Australiya waa kan labaad ee ugu weyn Asiapacific wuxuuna ku xigaa Jabaan.

Ganacsiga

Australia meelaha ugu badan oo ay ganacsiga la samaysaa waa Jabaan, Shiinaha, Maraykanka, Kuuriyada Koonfureed, New Zealand iyo Ingiriiska. Dhoofinta ugu weyn ee Australiya waa dhuxusha, birta, gaaska dabiiciga ah, iyo adeegyada and dalxiiska. Dhaqaaleheenu waa furan yahay ganacsiguna wuxuu had iyo jeer ahaa mid muhiim u ah dhaqaaleheena.

Macdanta

Australia waa qani xagga khayraadka dabiiciga ah sida dhuxusha, kobarka, gaaska dabiiciga ah iyo ciida macaadiinta. Waxay yihiin baahi aad u sareysa adduunka oo dhan.

Australia muwaadin caalamiya ahaan

Australia waxay ku faraxsan tahay doorkeeda muwaadin caalamiya oo wanaagsan ahaan. Waxaan muujinaa midaan annaga oo caawimayna kuwa adduunka naga liita xagga nasiibka.

Gargaarka caalamiga iyo dadaallada samafalka

Barnaamijka gargaagrka Xukuumada Australiya wuxuu taageeraa wadamada soo koraya si hoos loogu dhigo fakhriga loona gaaro horumar waari kara. Taageeradan waxaa lagu bixiyaa gobolka iyo adduunka oo dhan iyadoo loo marayo caawinta dadka iyo dowladaha.

Australiya waxay muujisay deeqsinimo aad u weyn marka dhibaato ka dhacdo wadankeena iyo dibadaha. Waxaanu kaloo joogto u siinaa barnaamij gargaar ka jawaabaya arrintaan dabeecada Australiya.

Sanadkii 2018, Dr Richard Harris iyo Dr Craig Challen ayaa la gudoonsiiyey geesinimada labaad ee ugu sarreysa ee Australia, 'Star of geesinimada' ', oo ay la socdaan Biladda Amarka Australia (OAM), dadaalkooda ku aaddan badbaadinta 12 dhalinyaro ah iyo tababarahooda kubbadda cagta wuxuu ka yimid nidaamka godka daadadka ee Thailand.

Ka qaybgalka firfircoon ee Australiya fadhiyada caalamiga ah

Australia waxay ka ahayd xubin firfircoon Jimciyada Quruumaha ka dhexaysa laga soo bilaabo 1945tii. Australiya waxay siisaa magangelyo dadka loo aqoonsaday inay yihiin qaxooti sida uu dhigayo heshiiskii Qaramada Midoobay ee Qaxootiga 1951. Waxay kaloo gacan ka geysaneysaa dadaallada nabad-ilaalinta ee Qaramada Midoobay iyo gargaarka bani'aadamnimada iyo gurmadka degdegga ah ee loogu talagalay waddamada soo koraya, waxayna si firfircoon uga qeybqaadataa Ururka Waxbarashada, Sayniska iyo Dhaqanka ee UN.

Sanadii 1971, Australia waxay noqotay xubin buuxda oo Ururka Iskaashiga Dhaqaalaha iyo Horumarinta (OECD). OECD ujeedadeedu waa inay hagaajiso dhaqaalaha iyo ladnaanta bulshada ee dadka ku nool adduunka iyadoo la ballaarinayo ganacsiga (world trade).

Australia waxay si weyn u taageertaa inay xiriir dhow la sameeyso Asia-Pacific. Waxay sidoo kale xubin firfircoon ka tahay Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC), East Asia Summit (EAS), Asean Regional Forum (ARF) iyo Pacific Islands Forum (PIF). Waa Urur ka shaqeeya wadahadalada Koonfur-Bari Aasiya oo kaqeyb gala Madasha Gobolkeeda.

Dr Catherine Hamlin AC (waxay dhalatay 1924–2020)

Dr Catherine Hamlin waxay ahayd aqoonyahanad cilmiga xanuunka dumarka, waxayna ku soo caanbaxday badbaadinta dumar da' yar oo Ethiopian ah. Laga soo bilaabo 1959, Catherine Hamlin waxay ka shaqaynaysay Addisabab, Ethiopia waxayna caawimaysay dumarka dhaawac uga yimid dhalida oo loo yaqaan 'obstetric fistula'. Dumarka dhibaatooyinkan qaba ma xakamayn karaan sida jirkoodu u shaqeeyo sidaas darteed bulshadu waa goysaa.

Catherine iyo ninkeedu waxay asaaseen Addisababa Fistula Hospital. Da'daalkoodu wuxuu wax u qabtay kumaankun dumara oo awooday inay ku noqdaan gurigoodii, oo ku noolaadaan nolol buuxda, oo caafimaad qabta.

Sanadii 1995, Dr Catherine Hamlin waxaa qaadatay Abaalmarinta Order of Australia, abaalmarinta ugu sarraysa oo laga bixiyo Australia.

Abaalmarinta Australia oo loo yaqaan Nobel Laureates

Australia waxay caan ku tahay cilmi baarista daawada iyo sayniska. Australiyaanka soo socdaa waxay ku guulaysteen abaalmarinta Nobel Prize ee goobahan.

- Wiliam Bragg (aabaha) iyo Lawrence Bragg (wiilkiisii) waxay kuwada guulaysteen abaalmarinta
  Nobel Prize fiisikiska ah 1915, wax qabadkoodii xagga taxliilintoodu qaabka atamadu isugu-yimaadaan iyaga oo isticmaalaya qalabka raajada.
- Sir Howard Walter Florey (1898–1968), cilmu-nafsiga wuxuu
  ku dhashay Adelaide, South Australia, Howard Florey waxay heshay abaalmarinta Nobel Prize-ka ama cilmiga Caafimaadka 1945 (si wada jir ah) 'daahfurka penicillin iyo saameynta daaweynta ee cudurada kala duwan ee faafa'.
- Sir Frank Macfarlane Burnet (1899-11985), saynisyahano caafimaad
  iyo bayoolaji ku dhashey Victoria, Frank Burnet waxaa la guddoonsiiyay abaalmarinta Nobel Prize-ga ama Caafimaadka 1960 (si wada jir ah) 'daahfurka helitaan dulqaad oo dhanka difaaca ah.
- John Eccles wuxuu ku dhashay Melbourne wuxuuna ku guulaystay abaalmarinta
  Nobel Prize xagga barashada sida jirku u shaqeeyo ama daawada 1963 (wadajir) ‘xagga soo saarista wixii khuseeya wixii la xirii la leh farsamada khusaysa kicinta iyo daminta qaybta gudaha iyo qaybta dibada ee xuubka unuga neerfaha.
- Sir Bernard Katz (1911-2003), dhakhtarkii iyo biophysicist
  ku dhashey Born ee Jarmalka, Bernard Katz wuxuu noqday muwaadin Australiyaan ah 1941. Wuxuu helay abaalmarinta Nobel ee Cilmiga Jirka ama Daawada 1970 '' daahfurka ku saabsan gudbinta humxus-ka ee marinnada neerfaha iyo habka kaydinta, siideynta iyo kicinta.
- Professor John Warcup Cornforth (1917-2007), chemis
  John Cornforth wuxuu ku dhashay magaalada Sydney wuxuuna ku helay abaalmarinta Nobel Prize Chemistry 1975 (si wada jir ah) 'shaqadiisii ku saabsanayd istiraatiijiyaddii falcelinnada fal-galka aashitada.
- Professor Peter Doherty (born 1940), immunologist
  Peter Doherty wuxuu ku dhashay Queensland wuxuuna ku guulaystay Nobel Prize-ka barshada-shaqada jirka ama daawada sanadii 1996dii (la wadaagay) ‘ soosaaristii wixii khuseeya mucayinimada unuga dhexdhexaadiya u adkaysiga difaaca.
- Professor Barry Marshall (born 1951), gastroenterologist
  iyo Doctor Robin Warren (dhashey 1937), pathologistBarry Marshall iyo Robin Warren waxay wadajir ugu guulaysteen Nobel Prize xagga barashada shaqada jirka (Physiology) ama daawada 2005 ‘soosaaristoodii bacteeriyada loo yaqaan Helicobacter Pylori iyo doorkeeda calool xanuunka iyo cudurada xuubka caloosha’.
- Professor Elizabeth Helen Blackburn (dhalatey 1948), biologist
  Elizabeth Blackburn waxay ku dhalatay Hobart waxayna ku guulaysatay Abaalmarinta Novel Prize labada maado ee Physiology ama Medicine 2009 (wadajir) ‘ helidii sida karamasoonadu ay u ilaaliyaan telomeres iyo enzyme telomerase’.
- Professor Brian P. Schmidt (wuxuu dhashay 1967), astronomer
  Brian P. Schmidt wuxuu ku muteystay abaalmarinta Nobel ee Fiisikiska 2011 (si wada jir ah) 'soo saarista dardargelinta xawaaraha adduunka iyada oo loo marayo indha indheynta kormeerka fog.

Australiyaanka soo socda ayaa helay abaalmarinta Nobel Prize ee Suugaanta.

- Patrick White (1912 -90), sheeko-yaqaan iyo jilid-jilis
  oo ku dhashey London waalidiinta reer Australiya, Patrick White waxaa la siiyay abaalmarinta Nobel Prize ee suugaanta 1973 'oo ah farshaxan suugaaneed nafsaani ah oo soosaaray qaarad cusub suugaanta'.

QAYBTA LIXAAD

Taariikhdeena Australia

Taariikhdeena Australia

Sheekada Australiya waxaa qaabeeyey dad badan iyo dhacdooyin.

Aborijinaalka iyo dadka jasiiradaha ka yimid.

Dadkii ugu horreeyey oo soo dega Australiya waxay ahaayeen Aborijins iyo dadka jasiiradaha ka yimid kuwaas oo leh dhaqamada ugu da'ada weyn kuwaas oo leh dhaqammada iyo soo jireenka ugu da'da weyn adduunka ee dunida.

Diiwaanka taariikhiga ah ayaa muujinaya in dadka Aborijiniska ay yimaadeen yimid Australiya inta udhaxeysa 65,000 iyo 40,000 sano ka hor; si kastaba ha noqotee, dadka Aborijiniska ah waxay aaminsan yihiin inay udub dhexaad u yihiin sheekooyinka abuuritaanka dhulkan, sheekooyinka abuuriskooduna waxay bilaabmeen bilowga waqtiga.

Dadka Aborjuniiska ah iyo dadka Torres Strait Islander waxay leeyihiin aaminaad oday iyo dhaqan ah oo wali hagta maanta. Waxay si aad ah ugu xiran yihiin dhulka taas oo ku sharxan sheekooyinkooda, farsahaxankooda iyo qoob ka ciyaarkooda.

Luqadaha

Degitaankii Ingiriiska ka hor, in ka badan 700 luqadood iyo lahjadood ayaa waxaa isticmaalayey Aborijiniska iyo kuwa jasiiradaha ka yimid. In kabadan 100 oo luuqadahaas ah ayaa wali la isticmaalaa maanta, in kasta oo in ka yar labaatan are weli ay u sii gudbaan carruurta. Taariikhda ku-tiri-ku- teenta ah oo dadka asaliga ah taariikhdu aad ayay muhiim u tahay sababto ah waxay sheegaan taariikhda dadka iyo dhulkooda.

Riyooyinka

Riyadu waa eray reer galbeed ah oo badanaa loo isticmaalo in lagu sharraxo nidaamka aqoonta, iimaanka iyo ku dhaqanka hagaysa nolosha dadka Aborijiniska ah.

Sheekooyinka riyooyinka carruurta waxaa u sheega waalidkood iyo dadka waaweyn. Sheekooyinkaas waxay baraan carruurta sida dhulkoodii uu u noqday mid la qaabiyey lana degay, iyo sida loo dhaqmo iyo sababta. Stories Sheekooyinka ayaa sidoo kale carruurta siiya casharro wax ku ool ah oo muhiim ah, sida meesha ay cuntada ka heli karaan baadiyaha.

Sheekooyinka Riyooyinka waxaa loo sheegaa iyadoo la adeegsanayo muusig, hees iyo qoob-ka-cayaar. Marka dadka Aborijiniska ah iyo dadka Torres Strait Islander ay heesaan oo qoob ka ciyaaraan, waxay dareemaan xiriir aad u qoto dheer awoowayaashooda.

Qaababkii hore ee farshaxanka Aborijinaalka waxay ahayd dhagax xardhid ama rajiyeyn iyo astaamaynta dhulka. Dadka ka yimid Bartamaha Australiya caadi ahaan waxay abuureen wakiillo muuqaal farshaxan iyagoo adeegsanaya dhibco, wareegyo iyo astaamo dhaqameed gaar ah oo matalaya dhulka ama sheekooyinka Riyooyinka, halka kuwa ku yaal qaybaha waqooyiga Australiya ay ku sawiran yihiin astaamo dad, xayawaan, astaamo, iyo muuqaallo.

Riyoodku wuu sii socdaa si uu ugu ahaado muhiim dadka asaliga ah ee maanta.

Farshaxanka Abriiginal Kakadu

Kuwii ugu horreeyay Yurub ee Australiya

Sahamintii hore ee Yurubiyanka

Qarnigii 17aad, sahamiyayaal ka socda wadamada Yurubiyanka ayaa hellay waxay ugu yeereen 'Terra Australis Incognita' dhulka aan la aqoon ee Koonfurta. Sanadii 1606dii nin Dhaj ah, Willem Janszoon, ayaa soo asteeyey qaybta galbeedka ee Cape York Peninsula ee dhakada ugu sarraysa ee waqooyiga Australia. Wixii ku saabsan waqtigaan, markab Isbaanish oo uu hugaaminayo Luiz Vaez de Torres ayaa soo maray wadada waqooyiga qaarada.

Dabayaaqadii 1600kii, badmaax Dhaj ah ayaa sahamiyey xeebta waqooyiga ee Australia. ninkaasi wuxuu ugu yeeray dhulkaas 'New Holland' (Holland-ta Cusub)'.

Sanadii 1642dii, Abel Tasman ayaa hellay xeebta dhul cusub kaas oo uu ugu yeeray 'Van Diemen's Land' (hada loogu yeero Tasmania). Wuxuu kaloo asteeyey kumaankun mayl oo ah xeeb Australia. Khariidadiisii aan dhamaystirnayn oo Hollandta Cusub waxay muujinaysay in uu aaminsan yahay in dhulku ka galo Papua New Guinea dhinaca Galbeedka.

William Dampier wuxuu ahaa ninkii Ingiriisa oo ugu horreeyey inuu cag dhigo ciida Australia. Sanadii 1684, wuxuu ku degay xeebta waqooyiga galbeed. Marka la eego sida uu dhulku u engegay oo boodhku yahay, uma uusan arkin inay faa'iido u leedahay ganacsiga iyo dejinta.

Khariiradii Abel Tasman ee Holland-ta Cusub (New Holland), 1644

Dhame James Cook

Xeebta bari oo Austraia ma aanay sahamin Yurubiyaanku ilaa ninkii Ingiriiska ahaa ee la oran jiray James Cook uu gaaray sanadii 1770 markabkiisii la oran jiray 'Endeavour'. Cook waxaa soo dirtay dawlada Ingiriiska socdaal lagu sahaminayo koonfurta Pacific-ga. Wuxuu soo asteeyey xeebta bariga wuxuna ku degay Botany Bay, oo wax yar ka xigta Sydney-da cusub. James Cook wuxuu dhulkaas ugu yeeray New South Wales', wuxuuna u qabtay Boqor King George III.

Soo qaadidii dembiilayaasha

Australia waa mid gaar ah xagga in dadkeedii ugu horreeyey ay ahaayeen dad dembi loo wada haysto. Ka dib markii Maraykanku ay xoriyadii qaateen, Ingiriisku uma diri karin dembiilayaashiisii dhinacaas. Sanadii 1786dii, Ingiriisku wuxuu go'aan ku gaaray in uu u diro dembiilayaasha deegaanka cusub ee New South Wales.

Deegaankii ugu horreeyey

Madaxii ugu horreeyey ee dhulkaas la hellay wuxuu ahaa Dhame Arthur Phillip. Wuxuu ingiriiska ka keenay 11 markab oo amaan ah meel kale oo aduunka ka mid ah, taasoo horseeday 'Dayuuraddii Koowaad' 'ee loo yaqaan' Sydney Cove '26dii Janaayo 1788. Waa maalinta sanad guurada Australiya maalintaas Australiya waa looga dabaal degaa sanad walba.

Sanadihii hore ee dejinta

Sanadihii hore ee degsiimada gumeysiga aad ayey u adkeyd. Si loo hubiyo in dadku aysan gaajaysan, Guddoomiye Phillip wuxuu qof walba saaray isla raashiinka, oo ay ku jiraan isaga iyo saraakiishiisa. Dareenkiisa guud iyo go'aankiisa adag ayaa caawimay inay ku badbaadaan degaanka cusub sanadihii adkaa ee u horreeyey.

Dembiilayaashu si adag ayey u shaqeeyeen degitaankii hore. Kuwa dhamaysta xabsiga waa la sii daynayay raga iyo dumarkuna waxay dhex degayeen bulshada waxayna yeelanayeen qoysas.

Kooxdii ugu horraysay oo ka timid Ingiriiska, oo timid Sydney Cove 1788

Fursada cusub

Shicibkii ugu horreyey oo reer Yurub ah waxay ahaayeen Ingiriis, iskootish weelash iyo Irish. Iskootishka, weelashka iyo Irishku waxay badanaa dagaal kula jireen Ingiriiska waqtiyadii hore, laakiin Australiya afarta kooxood waxay u wada noolaayeen una wada shaqeeyaan wadajir.

Dembiilayaashii iyo dembiilayaasha xabsigoodii dhamaystay waxay ka heleen fursado cusub deegaanka. Dembiilayaashii hore qaar waxay ganacsi u sameystaan kaligood ganacsato ahaan. Kuwale kale ayaa siwanaagsan sameyey oo noqday beeralay, farsamayaqaan, dukaanley iyo xubna dadweyne.

Caroline Chisholm (1808–77)

Caroline Chisholm waxay hogaamiye dib- u-habayso bulsho taas oo wanaajisay xaallada dumarka kelidooda ah degaanadii ugu horeeyey. Waxay timid Australiya iyadoo ninkeedii oo askari ahaa iyo shan carruura sanadii 1838. Waxay caawintay dumarka soo galootiga ah oo ku noolaa wadooyinka Sydney. Sanada yar gudahood, waxay ka asaastay 16 hoteel oo dumarka soo galootiga dhamaan deegaanada.

Caroline waxay aad uga shaqaysay wanaajinta nolosha dadka maraakiibta ugu soo safraya deeganada cusub. Waxay kaloo qabanqaabisay qorshe deymeed ee dadka dayacan si ay uga caawintio inay ka baxaan meertada ku tiirsanaanta iyo fakhriga.

Maanta, dugsiya badan oo Australiya ku yaalla ayaa lagu magacaabay Caroline Chisholm. Waxaa loo yiqiinay ‘saaxiibka soogalootiga’ waxaana lagu xasuustaa da’daalkeedii caawimida dadka si ay u bilaabaan nolol cusub.

Gudoomiye (Governor) Macquarie

Isaga oo la shaqaynayey Wakiilka Boqorka Phillip, Lachlan Macquarie wuxuu ku lahaa boos muhiima taarikhdeenii hore. Wuxuu xakumay deegaankii New South Wales intii u dhexaysay 1810 iyo 1821, u kobcinta sidii degitaan xor ah, oo aan ahayn xukun xukun xukun. Wuxuu wanaajiyey sida wax loo beero wuxuuna dhisay wadooyin cusub iyo tas-hiilaad dadweyne, waxaanuu dhiirigeliyey sahminta Australiya.

Macquire wuxuu kaloo lacag geliyey waxbarashada wuxuuna ixtiraamay xuquuqda dembiilayaashii hore. Wuxuu siiyey shaqo qaar ka mid ah dembiilayaal hore sida xaakimo iyo adeegayaasha dadweynaha.

Wakiilka Boqorka waxaa lagu sharfay taariikhda isbedelka uu ku sameeyey deegaanka darteed. Macquire University oo ku taalla NSW isaga ayaa lagu magacaabay.

Dhaxalka dembiilayaasheenii

Mudadii Macquire, waxaa loo qaatay in booska wakiilka guud ee Boqorku ay ku cuslayd hal qof, sidaas darteed, sanadii 1823 NSW goleheeda xeer samaynta ayaa la asaasay si ay ula taliyaan Wakiilka guud ee Boqorka iyo in ay dhalan rogaan gumeysiga.

Ingiriisku wuxuu joojiyey soo diridii dembiilayaasha New South Wales sanadii 1840kii, Tasmaaniyana 1852, halka Western Australia la joojiyey 1868dii. Dhamaan, in ka badan 160, 000 oo dembiile ayaa loo soo dhoofiyey Australiya. Kala qaybsanaanta u dhaxeysiiyaasha hore iyo deganayaashu si tartiib tartiib ah ayaa loo waayey. Laga soo bilaabo 1850naadkii, deganayaasha deegaanka ayaa is xakumayey waxayna doonayey inay dhisaan bulsho ixtiraam mudan. Dad badan oo Australiyaan ah ayaa ku faani kara dhaxalkooda hidaha maxaabiista.

Dadka Aborijins iyo dadka jasiiradaha ka yimid kadib markii Yurubiyankii soo degeen.

Sanadkii 1788, bilowgii degitaankii Yurub, waxaa lagu qiyaasey inay jiraan inta u dhaxaysa 750,000 iyo 1.4 milyan oo ah Aborijiniska iyo dadka Torres Strait Islander ee Australia. Nambarkooda waxa ku jiray 250 umadood oo kala duwan iyo in ka badan 700 luqaddood.

Markii ugu horreeysey oo ay soo degeen Australiya, Ingiriisku mucaahida lama gelin dadka Aborijinaalka ah. Mas'uuliyiinta Boqortooyada Ingiriiska waxay rumeysan yihiin inay sharci ahaan xaq u leeyihiin inay qabsadaan dhulka.

Dadka Aborijiniska iyo Torres Strait Islander waxay leeyihiin dhaqaalahooda gaarka ah iyo xiriir qadiim ah oo waara oo dhulka ku saabsan. Meeshii ay mar ku noolaan jireen xukunkooda, hadda waxaa lagu qasbay inay aqbalaan sharciyada soogalootiga cusub Soogalootiga cusub looma casuumin oo guud ahaan lama soo dhoweyn.

Nolosha Aborijiniska iyo Torres Strait Islander dadku aad bey wax u bedesheen imaansha guumeystihii Ingiriiska. Nafaa la deley oo dhul baa la qaatay iyadoo gumeysteyaashu isku dayeen inay ku soo rogaan amarro cusub oo bulsheed, dhaqaale iyo diineed. Xayawaanno cusub, dhir iyo cudurro ayaa la keeney.

Wakiiladii guud ee Boqorka waxaa loo sheegay in aanay waxba yeellin dadka Aborijinaalka ah, laakiin deganayaashii Ingiriiska ayaa sii galay dhulkii Aborijiniska dad badan oo Aborijinis ah ayaana la dilay. Deganayaasha badanaa laguma ciqaabayn dembiyadaas.

Aborijinaalka qaar ka mid ah iyo deganayashii reer Yurub waxay awoodeen inay si nabad ah u wada noolaadaan. Deganayaasha qaarkood ayaa ka shaqaaleeyey Aborijinis beeraha, idaha iyo lo'da. Wakiilka guud ee boqorka Macquire ayaa siiyey Aborijinaalka dhul ay leeyihiin wuxuuna u dhisay dugsiyo carruurtooda. Si kasta ha ahaatee, dad aad u yar oo Aborijinaal ah ayaa doonayay inay ku noolaadaan sida deganayaasha cusubi u nool yihiin, iyaga oon doonen in ay lumiyaan caadooyinkooda dhaqameed.

Dad badan oo Aborijinis ah ayaa lagu dilay dagaalladii ka socday dhul. In kasta oo tirada saxda ah aan la ogayn, haddana waxaa lagu qiyaasaa boqolaal kun oo Aborijinis ah inay dhinteen. Waxa ugu badan oo dilay Aborijinaalka wuxuu ahaa cuduro ay Yurubiyaanku keeneen wadanka. Lumida nolosha Aborijinaalku waxay ahayd mid aad u xun.

Bartilmaameedyada taariikhiga ah

Sahaminta dhulka gudaha ah

New South Wales, meeshii ugu horraysay oo la degay waxay waajahday dhibaato aad u weyn. Dadka Aborijinaalka ah waxay barteen sida loo maareeyo looguna noolaado deegaankaan, in kasta oo naftigoodu dhibaato la kulmi jireen waqtiga abaarta.

Buuraha Buluugga ah (qiyaastii 50 kiiloomitir dhanka galbeed ee Sydney) waxay caqabad weyn ku aheyd baarayaasha Sydney ee hore ee dhulka gudaha. Sannadkii 1813, saddex nin, Gregory Blaxland, William Charles Wentworth iyo William Lawson, ayaa ugu dambeyntii ku guuleystey inay ka gudbaan xadka buurahan. Wadadii iyo raylwayga gooynaya buuraha weli waxay maraan wadadii ay qaadaan.

Dhinaca kaleto oo buurahaas sahamiyaashu waxay helleen wadan ku fiican dhaqashada idaha iyo lo'da. Dhulka gudaha ah, si kastaba, waxay la kulmeen dhul qalalan oo lama degaana.

Waxay dhibaato ku qabeen helida biyo iyo qaadashada cunto ku filan oo lagu noolaado. Sahamiye Jarmal u dhashay, Ludwig Leichhardt, ayaa la waayey markii uu isku dayey inuu gooyo qaarada min bari ilaa galbeed sanadii 1848.

Sanadii 1860kii Burke iyo Wills ayaa ka tegay Melbourne si ay u safraan Australiya min koonfur iyo Waqooyi. Waxay hogaamiyeen koox tira badan laakiin safarkoodii wuxuu ahaa mid adag. Burke iyo Wills may ahayn dad khibrad u leh ku socdaalka baadiyaha. Waxay ka helleen caawimo Aborijinaalka Yandruwandha laakiin labadii sahamiyaba waxay ku dhinteen soo noqodkoodii. In kasta oo Burke iyo Wills ay dhamaystiri waayeen sahankoodii, sheekadoodii waxaa lagu xusaa farshaxanka iyo suugaanta. Waa tusaale aad u xun oo dhibta dhulkeena.

Deganayaasha iyo hormoodyada

Xataa marka degayaashu ay helleen dhul wanaagsan, noloshu way adkayd. Ka dib muddo abaara iyo daadad ah, beeralaydu waxay badanaa u baahnaayeen inay mar labaad bilaabaan. Si kasta ha ahaatee, dadku waxay ku jireen halgan. Halgamaaga Australiyaanka ah wuxuu matalaa dhabar adayga iyo dulqaadka Australiyaanka. Hormoodyada rag iyo dumar waxaa lagu sharfaa geesinimadoodii waqtiyadaas adag. Dumarku badanaa waa inay ilaaliyaan ganacsiga ama beerta marka ninku fogaado ama dhinto.

Waxay ahayd sanadahaas adag oo hore waqtigii ay bilaabatay jaalnimadu (mateship). Waxay ahayd wax aad u badan raga dhexdiisa u safrida dhinaca gudaha, dhogor-xiirka iyo xoola-wadida. Degayaashu waa is kaalmayn jireen marku xaalladu qalafsan tahay. Caadadaasi weli waa mid qayb weyn ka ah nolosha Australiya.

Dahab raadiskii

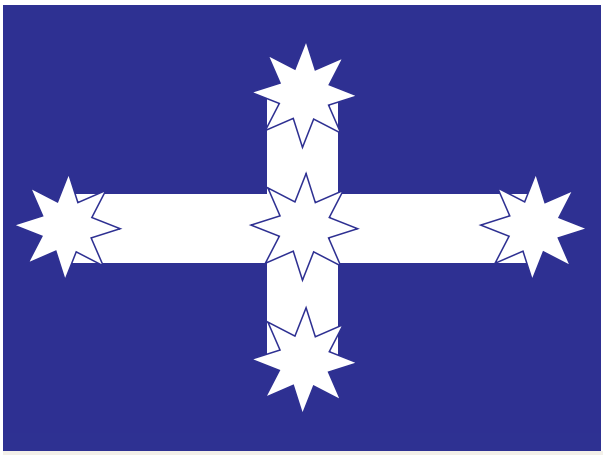
Helitaankii dahabka ee NSW bilawgii 1851 waxaa lagu macneeyaa 'helitaan bedelay ummada'. Waxyar ka dib, dahab ayaa iyadana laga hellay Fiktooriya, deegaan madaxbanaan oo cusub.

Aakhirkii 1852dii, 90, 000 oo qof ayaa u safray Fiktooriya kuwaas oo ka kala yimid qaybaha kala duwan ee Australiya iyo adduunka si dahab loo raadiyo.

Mucaaradka Eureka waxaa lagu xasuustaa dhaqdhaqaaq dimoqraadi ah oo weyn oo ku xusan taariikhda Australia. Ciidamada dawladu waxay ahaayeen kuwa ku tacadiya dahab qodayaasha markay ururinayaan lacagta laysanka lagu qodo dahabka. 11kii Nufeembar 1854, 10,000 oo qof ayaa isugu soo ururay Bakery Hill, Ballarat, si ay u samaystaan jaartarka xuquuqda dimoqraadiga asaasiga ah, oo ay ka mid tahay ka qaadista liisanka dahabiga ah ee qaaliga ah, iyo awooda cod bixinta wakiilada baarlamaanka Fiktooriya.

Tan kadib, '' Eureka Stockade '' waxaa lagu dhisay qodista Eureka. Waxay ahayd halkan in qodiyayaashu ku dhaarteen calanka rebela calanka mucaaradka (oo lagu muujiyey Koonfurta Cross) inay midba midka kale garab istaago oo uu u dagaallamo si uu u difaaco xuquuqdooda iyo xorriyadiisa. Saraakiisha dawladu waxay u soo direen askar si ay u weeraraan oodfada subaxii bishu ahayd 3dii Diseembar 1854. Dahab qodayaashii isla markiiba waa laga awood roonaaday waxaana laga dilay ilaa 30 qof.

Hogaamiyayaashii kacdoonka ayaa maxkamad loo taagay khiyaano sare, laakiin xeerbeegtida ma xukumi doonaan. Royal Commission-ku waxay helleen in xukuumadu qaldan tahay waxaana wax laga qabtay codsiyo badan oo dadka wax qoda. Sanad gudahiis, Peter Lalor, hogaamiyaha mucaaradka, ayaa noqday xubin baarlamaanka Fiktooriya.

Calanka Eureka

Sanooyinkaan, mucaaradka Eureka waxay noqdeen astaanta mudaahiraadka iyo aaminaanteena xaqnimada 'fair go'.

Dahab raadintu waxay siyaalla badan u bedeshay Australia. Sanadihii dahab raadinta, tirada guud oo Australiya waxay siyaaday ugu dhawaan 430,000 sanadii 1851 ilaa 1.7 milyan 1871. Raylwaygii ugu horreeyey iyo khadka telegaraafka ayaa la dhisay sanadihii 1850kii si loogu xiro shicibka soo kordhaya.

Waxaa laga hellay dahab badan dhamaan deegaanada South Australia. Dhaqaaluhu waa siyaadayey dahabkuna wuxuu bedelay dhogortii ahayd waxa ugu qaalisan oo aan dhoofino. Sanadihii 1890kii, waxaa suurtagalay in Australiya yeelato mustawaha ugu sarreeya nolosha adduunka.

Dibjiradii iyo beeralaydii

Laga bilaabo maalmihii ugu horreeyey deegaanada, dadkii loo yiqiinay dib-jirada ‘squatters’ waxay la wareegeen dhul ballaaran si ay beero uga samaystaan. In kasta oo ay aaney bixin dhulkan, dadka iska daaya waxay u tixgaliyeen inay iyagu leeyihiin. Ka dib dahab raadintii ugu horreysay ay dhamaatay, waxaa jiray halgan weyn oo dib looga soo celinayo dibjirada dhulkaas.

Sanadihii 1860naadkii, xukuumadu waxay doonaysay inay ka iibiso dibjirada dhulkooda ragga iyo u shaqeeya iyo qoysaskooda si ay u beertaan. Laakiin squatates waxay isku dayeen in ay ilaashadaan dhulka ugu badan ee ugu macquulsan naftooda.

Ilaa iyo inta laga dhisayo jidadka tareenka, beeraleyda cusub ee beerahooda ka fog suuqyadu waxay la kulmeen jawi adag. Fursada looga helo mushahara badan magaalooyinka had iyo jeer waxay ka dhigaysay nolosha dhulka iyo shaqo waxyar laga helayo, mid aan dadka soo jiidanayn.

Dhaqanka Australiya ee abuurista mashiin si looga dhigo wax-soo-saarka beeraha ayaa ka bilaabatay Koonfurta Australiya. Tusaale ahaan, Stump-jump plough (1870s), wuxuu sahlay in dhulka aan sinayn lagu simo laguna baneeyo si wax loogu beero.

Hijradii 1800aadkii

Horaantii 1800kii, Ingiriis, Iskootish, Welsh iyo Irish soo haajiray ayaa ahaa kooxihii degayaasha ugu horreeyey. Dhaqan-cayaareedka, xarakaad dhaqan, iyo ku dhaqanka diinta Australiya wuxuu la mid ahaa kuwii ka yimid Ingiriiska. Waxaa jiray kooxa yaryar oo kala yimid Europe iyo Asia. Yurubiyankii yimid 1800kii waxaa ku jiray Talyaani, Greek, Poles (Poland), Maltese iyo Raashiyan iyo weliba Faransiis ka shaqeeya warshadaha khamriga. Kuwaas badankood waxay ahaayeen kuwa dhalinyara ah oo raadinaya shaqo iyo fursad, ama badmaaxyo ka dhuuntay maraakiibtoodii.

Wixii ka dambeeyay 1842, muhaajiriinta Shiinaha waxay bilaabeen inay yimaadaan Australia, tiradooduna korodhay kadib helitaanka dahabka. Taasi mararka qaarkood waxay keenaysay rabshad lagaga soo horjeedo Jayniiska, sidii kii ka dhacay Bendigo 1854. Xiisadahani jinsiyadeed waxay keentay xanibaadii ugu horreysey hijrada Fiktooriya 1855 iyo New South Wales 1861dii.

Ka dib raadistii dahabka ee 1850naadkii, Jayniiska badani waxay ku noqdeen wadankoodii. Intii hartay waxay ahaayeen jardiina yaqaano kuwaas oo geeya furutka cusub iyo khudaar aad loogaga baahna meelaha biyuhu ku yaryihiin.

Laga soo bilaabo 1860naadkii, dad ka yimid Iran, Masar iyo Turkey ayaa yimid si ay uga shaqeeyaan geella 'tareeno' meelaha durugsan. Marka laga soo tago dhanka Hindida soo jireenka ah, waxaa loogu yeeraa 'Afghanistan', inta badan sababtoo ah labbiska la midka ah iyo caqiidada diinta Islaamka ee caadiga ah. Geelaydaan waxaa loo arkay 'kuwii ugu horreeyey dhulka gudaha ku jira'.

Waxa kale oo jiray Hindi iyo jasiiradaha Baasifiga ka shaqeeya ee ka shaqeeya wershadaha sonkorta iyo mooska ee Queensland, inta badan mushahar aad u hooseeya iyo xaalado xumo.

Laga bilaabo 1880naadkii, shaqaale ka yimid Lebanon ayaa yimid Australia. Qaar badan ayaa ku lug yeeshay warshadaha dharka iyo dharka, qoysaska reer Lubnaanna waxay noqdeen kuwa leh intabadan riwaayadaha dalka Australiya.

Geeleydii 'Afghans' ee gudaha Australia

Xirmooyinka Aborijiniska

Ka dib dagaalladii hore ee dhul u dhexeeya dadka Aborijiniska iyo deganayaashu, dadka Aborijiniska waxaa loo sameeyey 'inay ku nool yihiin cidhifyada bulshada. Qaarkood waxay ka shaqeeyeen xeryaha idaha iyo rugaha lo'da si aad u yar oo mushahar ah, taas oo aan inta badan mushaharka la siinin. Dowladaha gumeysiga waxay dejiyeen keyd ay dadka Aborijiniska ah ku noolaan karaan, laakiin meelahaas uma aysan oggolaan inay ku noolaadaan noloshooda caadiga ah. Tusaale ahaan, xor uma ay ahayn inay ugaarsadaan oo ay u soo ursursadaan sidii ay doonaan.

Dabayaaqadii 1800, dowladihii gumeystaha waxay qaateen xuquuqdii dadka ee Aborjuniiska iyo Torres Strait Islander. Waxay gacanta ku hayeen halka ay Aboriginal iyo Torres Strait Islanders ku noolaan karaan iyo cidda ay guursan karaan. Waxay ka kaxeeyeen carruurtii Aboriginal iyo Torres Strait Islander waalidkood, iyagoo u direy qoysaska 'caddaanka' ama agoonta dowladda. Nidaamyada noocan oo kale ah ayaa socday illaa badhtamihii qarnigii 20-aad. Arrinta 'jiilalka' la xaday 'wali waxay u horseedaan murugo qoto dheer dadka Aborjuniiska ah iyo Torres Strait Islander, iyo Australiyaanka kale, waxayna ahayd mowduuca raali gelinta baarlamaanka Australiya dhexdeeda 2008.

Halganka dumarka ee codbixinta

Halganka Dumarka ee codbixinta wuxuu ahaa eray laga isticmaali jiray adduunka oo dumarka u ololaynayey xuquuqda codka bixinta doorashada. Intii lagu jiray 1880naadkii iyo 1890naadkii, deegaan walba wuxuu lahaa koox u dooda codbixinta dumarka. Halganka codbixinta dumarku wuxuu ururiyey kumaankun saxiixa oo la hordhigayey baarlamaanada deeganada.

Sanadkii 1895, dumarka ku nool Koofurta Australiya waxay xaq u leeyihiin inay codeeyaan oo ay doortaan baarlamaanka baarlamaanka. Dumarka Western Australiya waxay ku guulaysteen xuquuqda codbixinta sanadii 1899.

Sanadii 1902dii, Australiya waxay ahayd wadankii ugu horreeyey oo siiya dumarka xuquuqda lagu codbixiyo iyo xuquuqda loogu doorto Baarlamaanka Australiya. Dadka Aborjuniiska ah iyo Torres Strait Islander lama siinin xaqa ay u leeyihiin inay wax doortaan ilaa 1962.

Edith Cowan waxay noqotay qofkii dumar ahaa oo ugu horreeyey oo baarlamaanka gala markii loo doortay Western Australiya baarlamaankeeda sanadii 1923dii. Sanadkii 1943, Enid Lyons waxay ahayd haweeneydii ugu horreysay ee loo doorto baarlamaanka Australiya.

Catherine Spence (1825–1910)

Catherine Spence waxay ahayd qoraa, bare diimeed, udoodaha xuquuqda dumarka ee codbixinta. Waxay ka soo haajirtay Australiya kana soo guurtay Scotland waxayna qortay buugaag iskuulka iyo buugag abaalmarinno la xiriira abaalmarinta nolosha Australiya.

Waxay caawintay asaasida ururada si lagu caawimo carruurta aan guryaha haysan waxay u halgantay samaynta kindergartena cusub iyo dugsiga sare ee gabdhaha.

Waxay ahayd qofkii dumar ah ee ugu horreeyey oo isu taaga baarlamanka. In kasta oo ay heshay codad fara badan, hadana kama ay helin kursiga. Sanadii 1891dii waxay noqotay ku-xigeenka madaxa Women's Suffrage League of South Australiya.

Catherine Spence waa astaanta waxay qof dumar ahi gaari karo, waqti qalafsan.

Isu-darsanka

Deegaanada si kala gaara ayaa loo horamariyey, laakiin dhamaadkii qarnigii 19aad waxaa abuurmay dareenka lahaanshaha qaran.

Dhamaadkii qarnigii 19aad, laba isku-day ayaa la sameeyey si la isugu keeno deegaanada. 1889, Sir Henry Parkes wuxuu ku dhawaaqay in la abuuro hal umadd oo cusub xoogna leh. Waxaa la qabtay shirkii Australasian Federation Conference 1890 si looga hadlo aragtida isu- darsanka Australia.

Dib u dhacyo dhowra ka dib, dhaqdhaqaaqa ku aadan isku- darsanka wuxuu bilaabay inuu ku socdo xawaare siyaada ah sanadii 1893dii. Codbixiyayaasha ayaa doorta xubnaha shirka distuuriga ah ee soo socda. Codbixiyayaashu waxay u cod bixiyeen laba wareeg oo refarandam ah si loo aqbalo distuurka.

Xukuumada Ingiriiska waxay ogolaatay in Australiya ay iyadu is xukumi karto. 1dii Janaayo 1901, Edmund Barton, wuxuu u horseeday dhaqdhaqaaqa isutagga New South Wales, wuxuu noqday Raiiselwasaarihii ugu horreeyay ee Australiya. Xukumadiisu waxay dhaaratay kahor dad aad u tiro badan oo ku yaal 'Parken Centennial Park.

Australiya waxay ahayd qaran laakiin waxay ku jirtay xukunka Boqortoyada ingiriiska. Ma aanay helin awood buuxda arrimaha ku saabsan difaaca iyo arrimaha dibada ilaa laga gaaray 1931dii. Ilaa iyo Sharciga Dhalashada Australiya ee 1948, Australiyaanku wali waxay ahaayeen maadooyinka Ingiriiska halkii ay ka ahaan lahaayeen muwaadin Australiyaan ah. In kastoo dareenka qaranimadu siyaaday, dareenka ah in la yahay Ingiriis weli waa xooganaa.

Maalinta Isku-darsanka Brisbane, 1901

Edith Cowan (1861–1932)

Edith Cowan waxay ahayd haweeneydii ugu horeysay ee loo doorto baarlamaanka Australiya waxaana lagu soo qoraa lacagta kontonka dollar ee Australiya.

Edith waxay caan ku ahayd dhaqdhaqaaqa codbixinta haweenka, waxayna hormuud u ahayd u doodista waxbarashada dadweynaha iyo xuquuqda carruurta. Edith waxaa laga dhigay garsoore 1915 iyo cadaalada nabada 1920. 1921, Edith waxaa loo doortay Golaha Sharci dejinta ee Galbeedka Australiya iyada oo xubin ka ah Xisbiga Waddaniyiinta (Nationalist Party).

Dhalashada xisbiyada siyaasadeed

Sanadihii 1880kii, shaqaalaha Australiya waxay dhiseeen ururo shaqaale oo xoogan. Waqtiyadii adkaa oo dib u gurashada dhaqaalaha iyo abaarta, ururadaasi waxay qabteen banaanbaxyo lagu difaacayo mushaharka iyo xaallada shaqaalaha.

Sannadkii 1891, shaqaalahan waxay abuureen xisbi siyaasadeed, Xisbiga Shaqaalaha. Shaqadiisa ugu horraysay waxay ahayd in dib loo soo celiyo xaallada iyo mushaharka shaqaalaha. Dadka dabaqada labaad waxay u noolaayeen si raaxa leh markii la dhinac dhigo shaqaalaha laakiin way fahamsanayeen xaallada shaqaalaha. Guddiyo rasmi ah ayaa loo sameeyay inay dejiyaan mushaharka iyo ka hortagga shaqo joojinta. Sanadii 1907dii, Maxkamada Australia ee Dhexdhexaadinta iyo Dib-u- heshiiska ayaa go'aamisay heerka mushaharka ugu yar oo ninka shaqeeya, xaaskiisa, iyo saddex carruura ahi ugu noolaan karaan si 'tashiilid' ah.

Sannadkii 1910-kii, waxaa la sameeyay qaybtii ugu horreysay ee Xisbiga Libaraalka. Xisbigaani wuxuu leeyahay magacya badan, wuxuu noqday xisbiga Qaranka iyo Xisbiga Australiyada Midowdey. Sanadkii 1944, Xisbiga Libaraalka sida aan ognahay maanta waxaa aasaasey Robert Menzies, kaasoo siiwday inuu noqdo Raiisel Wasaaraha Australiya ee ugu waqtiga dheer.

Dagaalkii Adduunka ee1aad ka dib, Xisbiga meelaha durugsan ayaa wuxuu u halgamay xoojinta doorka beeralayda. Waxaa hadda loo yaqaanaa 'National Party', waxuuna caadiyan ku shaqeeyaa isbahaysiga xisbiga Libaraalka.

Xeerkii 1901 ee Xanibaada Hijrada

Siyaasadii 'Cadaan Keliya' ayaa noqotay sharci markii la ogolaaday Xeerka Xanibaada Hijrada ee 1901 waxaa la ogolaaday bishii Diseembar 1901. Taasi waxay xanibaysay soogalootiga inay ka shaqeeyaan Australiya waxayna xanibaysay soo haajirida dadka 'aan cadaanka ahayn'.

Qof kasta oo aan asal Yurub lahayn waxaa waajib ahaa inuu u fariisto Imtixaan yeerin ah oo kooban 50 eray oo ah luqadaha dadka Yurubka ah. Maamulada Rugta Ganacsiga Shiinaha, qareenka William Ah Ket iyo hogaamiyaasha ganacsatada Shiinaha ayaa sameeyay mudaaharaadyo dadweyne, laakiin kani kuma guuleysan in wax laga beddelo sharcigaan.

Soogalootiga ka yimid Yurub waxay caan ku ahaayeen Australiya cusub ee la mideeyay. Sikastaba, tabarucaada dhaqanka ee Shiinaha, Hindida, jasiiradaha Baasifiga iyo dadka ka yimid Bariga Dhexe waxay horeyba qayb uga ahaayeen aqoonsiga bulshada Australiya.

Dorothea Mackellar (1885–1968)

Dorothea Mackellar waa abwaanad caan ku ah maansadeeda *My Country*, oo markii ugu horreysay la daabacay 1908, taas oo dishay sadarka 'Waxaan jeclahay waddan qoraxdu ka dhalato'. Gabaygeeda waxaa loo tixgeliyaa sidii gabayo duurjoog ah, oo ay ku dheehan tahay waayo-aragnimadeeda beeraha walaalaheed ee u dhow Gunnedah, North-West New South Wales.

1968, Dorothea waxaa loo magacaabay Sarkaalka Oodher Boqortooyadii Ingiriiska kaalintii ay ka qaadatay suugaanta Australiya.

Dagaalkii Adduunka ee 1aad, 1914 - 1918

Marka laga saaro tiro aad u yar dagaalada u dhexeeya degayaasha iyo dadka Aborijiniska ah, Australia waxay ahayd dhul nabadeed. Ma jirn dagaal sokeeye ama kacaano. Deganayaashii ugu horreeyey waxay aad daacad ugu ahaayen Boqortooyada Ingiriiska.

Jiilkii reer Australiya waxay weli daacad u ahaayeen Boqortooyadii 'Boqortooyada'.

Si wadan Yurub ah oo Asia ku dhexyaal ahaan, Australiya waxay dareemaysay nuglaan, khaasatan ka dib markii Jabaan noqday cudud weyn. Australiya waxay ku tiirsanayd Awooda Ingiriiska iyo in xoogageeda badu na difaacaan. Australiya waxay ka qayb gashay labadii dagaal oo adduunka si loo ilaaliyo xooga Ingiriiska aana u difaacno nafteena.

Ciidamada Australia waxauy galeen Dagaalkii Adduunka ee 1aad sanadii 1915kii oo lagu weerarayey xulafada Jarmalka, Turkey. Australia iyo New Zealand waxaa la siiyey jaha ay ka galaan weerarkii Gallipoli.

Waxaa laga geliyey xeebta dhinaca qalad ah waxayna ahayd inay fuulaan qar taagan iyada oo ay xabad ku wadaan ciidamada Turkishku. Si kastaba ha ahaatee, waa fuuleen jiirtii waxayna qoteen dhufaysyo, in kastoo rag badan oo dhalinyara ahi dhinteen. Australiyaanka wadanka joogay way iskula weynaayeen niyada wanaaga Anzacs.

Gallipoli ka dib, ciidammada Australiya waxay la dagaallamayeen Jabhadda Galbeedka ee Faransiiska iyo Belgium. Waana halkaas meesha uu la raacay magaca 'diggers' sababtoo ah waxay ku bixiyeen waqti badan qodida iyo hagaajinta dhufeysyada. Iyaga oo ay hogaaminayaan Sarreeye Guuto John Monash, ciidamada Australiya waxay ku guulaysteen guula waaweyn dagaaladii ugu dambeeyey ee dhanka ka ahaa Jarmalka.

Ciidamada Australiya rag iyo dumar waxay kaloo dagaal ka galeen Bariga Dhexe, iyaga oo ka qaybgelaya difaaca Suez Canal iyo qabsashadii xulafada ee Sinai Peninsula.

Simpson iyo dameerkiisii – John Simpson Kirkpatrick (1892 – 1915)

John Simpson oo ahaa shibil, wuxuu ka tirsanaa kooxda caafimadka Ambalansida Gallipoli qaadaha sariirta wax lagu qaado. Ay adkayd in lagu qaado sariiraha buuraha iyo dooxooyinka. Iyada oo dhan ka ah amarka ciidanka wuxuu isticmaalay dameer, loogu yeero Duffy, si uugu daad gureeyo askarta dhaawac ah meel nabad ah.

Maalin iyo habeen, saacadba saacada ka dambaysa waxay khatar gelinayeen noloshooda iyaga oo ku safraya inta u dhexeysa dagaalka iyo xeebta nabada.

John Simpson wuxuu yimid gallipoli 25kii Abriil 1915kii. Waxaana dishay xabada cadawga dhowr asbuuc ka dib. Ciidamada xeebtu way ku qaracmeen aragtida Duffy, oo weli dhaawacii saaran yahay, kuna soo socda xeebta isaga oo aanu la socon inankii yaraa oo waday. John Simpson Kirkpatrick wuxuu ahaa Australiyaan Caan ah.

Anzac legend

Dhaqanka Anzac waxaa laga been abuurtay Gallipoli Peninsula ee dalka Turkiga.

Soo caga dhigashada Gallipoli 25kii Abril 1915 waxay astaan u ahayd bilaabida olole socday sideed bilood oo ay ka dhasheen in kabadan 26,000 oo dhaawac Australiya ah, oo ay ka mid yihiin in kabadan 8000 oo loo dilay ama u dhintay cudurka. Geesinimada iyo niyad wanaga kuwii ka qaybgalay Gallipoli Peninsula waxay ka tageen taariikh, Anzac'na waxay noqotay qayb ka mid ah luqada newzealand iyo Australiya.

25kii Abriil 1916, Australia, New Zealand, England iyo ciidamadii Masar waxay arkeen sanadguuradii koowaad ee soo degitaankan. Wixii markaas ka dambeeyay, 25 Abriil waxaa loo yaqaanay 'Anzac Day'

Sanadii 1920kii, munaasabadii Anzac waxaa lagu qabtay Australia oo dhan maalinta Anzac-na waxaa laga dhigay fasax.

Waxaa laga dhisay caasumadaha meela lagu xasuusto dagaalka, goobaha xasuusta caasumadaha iyo magaalooyinka waaweyn ee wadanka waxaa lagu xasuustay dhalintii rag iyo dumar ee lagu laayey khilaafyada.

Anzac Day hadda waa maalin lagu sharfo dhamaan kuwii ka qaybgalay dagaalada, khilaafyada iyo hawlgalada nabad ilaalinta iyo saaxiibtinimada, adkaysashada wajiga dhibaatooyinka iyo allabari loo sameeyo mustaqbalkeenna. Sidoo kale waa maalin loogu talagalay in lagu milicsado macnaha dagaal ee kala duwan.

Maanta, Anzac Day waxaa laga xusaa Australia iyo adduunka oo dhan. Dadkii ka soo noqday dagaalkii 1aad ee addunka iyo khilaafyadii kale, iyo weliba nabad ilaaliyayaasha iyo kuwii ka qaybgalay wadamada xulafada la ahaa, dhamaan waxay maraan socodka maalinta Anzac.

Hoos Dhici dhaqaalaha ee weynaa (1929–32)

Hoos u Dhicii Dhaqaalaha ee Weynaa (Great Depression) wuxuu ahaa mid aad ugu adag dadka Australia. Wuxuu bilawday isla markii u dhacay New York Stock Exchange, laakiin waxaa jiray arrima kale kaas oo horseeday Hoos u dhaca. Waxyaabaha kale ee ka qayb qaatay niyad jabkii Australiya waxaa ka mid ahaa hoos u dhaca qiimaha badeecooyinka Australiya iyo daganaanshaha warshadaha iyadoo loo shaqeeyuhu jaray shaqooyinka iyo mushaharka. Bartamihii 1932dii, ilaa 32 boqolkiiba oo dadka Australiyaanka ah ayaa shaqo la'aana.

Saamaynta uu ku yeeshay mujtamaca Australiya hoos u dhacaasi wuxuu ahaa mid musiiba ah. Shaqa la'aan iyo dakhli joogta ah, dad badan ayaa lumiyey guryahoodii. Waxay lagu khasbay inay ku noolaadaan hoosooyin la wadaagayo oo aan waxba lahayn. Aabbayaal ayaa ka tegay qoysaskoodii ama noqday khamriya cab. Carruurta dadka shaqeeya waxay bilaabeen inay dugsiga kaga tagaan 13 iyo 14 jir. Dumar badan ayaa ka shaqaynayey shaqooyin asaasi ah iyaga oo weliba carruurtoodii guriga ku haya.

Waqtigii la soo gaarayay Hoos-u-dhicii Dhaqaalaha, xukuumada Australiya malahayn barnaamij shaqa-la'aan oo dhexe. Marka laga saaro sadaqada iyo ururada gaarka qaarkood, dadka faqriga ah waa inay ku tiirsanadaan mashaaricda shaqada iyo mashaariicda shaqooyinka dadweynaha. Dhaqaalauhu wuxuu bilaabay inuu soo wanaagsanaado sanadii 1932dii laakiin, xaalladaha badankood, khasaaraha soo gaaray qoysasku lama kabi karin.

Jiko maraq ah inta lagu gudajiro jahwareerka weyn (Great Depression)

Intii lagu jiray hoos-u- dhaca dhaqaalaha, doorka muhiimka ah oo ku yaboohida Australiya iyo tabarucbixiyayaasha waa la adkeeyey.

Sir Charles Kingsford Smith ((1897–1935)

Sir Charles Kingsford Smith ((1897–1935) Dagaalkii 1aad ee Adduunka, Charles Kingsford Smith wuxuu ka dagaalamay Gallipoli wuxuuna la duulay Ciidamadii Britain's Royal Flying Corps.

Waxa ugu badan oo uu sameeyey waxay ahaayeen goyntii ugu horraysay oo uu ka taaalbey baasifiga California ilaa Queensland sanadii 1928. Diyaaradiisii, The Southern Cross, waxay ugu dambayntii timid Australiya, waxaana si farxad leh u soo dhoweeyey geesigoodii Mudane Smith 25,000 oo qof oo faraxsan. Waxaa lagu siiyey caleema saar ay samayso boqoradu shaqadii uu ka qabtay arrimaha ku safarka hawada 1932dii.

Nasiib daro, sanadii 1935, waxaa la luntay diyaaradiisii socdaalkiisii Ingiriiska iyo Australiya dibna weligiis looma helin.

Sir Charles Kingsford Smith waxaa loogu yeeraa hawa-mareenkii ugu weynaa waxaana lagu xasuustaa siinta dadka, waqtigay ugu xumayd ee hoos u dhaca dhaqaalaha, qof geesi Australiyaana oo lagu soo hirto.

Dagaalkii Adduunka ee IIaad, 1939 - 1945

Dagaalkii Labaad ee Adduunka, Australiyaanku waxay la dirireen xulafada ka soo horjeedda Jarmalka ee Yurub, Badda Dhexe iyo Waqooyiga Afrika. Waxay sidoo kale la dagaallameen Japan ee Koonfur-Bari Aasiya iyo Badweynta Baasifigga.

Waqooyiga Afrika, waxay ka dagaalameen hareerayn dheer oo ay sameeyeen Jarmalka iyo Talyaaniga magaalada Tobruk, difaaca ugu dambeeya ee ka dhanka ah guushii Jarmalka ee Masar. Sideed bilood oo dheer, nimankan (badankood Australiyaanka ah) waxay hor istaageen weeerarro aad u daran iyo xaalado adag, oo ku nool godad iyo godad. Go'aankooda, geesinimadooda iyo qosolkooda, oo ay weheliso taatikada taban ee taliyayaashooda, ayaa noqotay il dhiirigelin leh inta lagu guda jiro maalmihii ugu madoobaa ee dagaalka. Markay sidaas samaynayaan, waxay heleen magac caan ah sida 'Rats of Tobruk'.

Sanadkii 1941, Japan waxay dagaalkeedii ka bilowdey Baasifiga. Raga adeegayaasha ah iyo dumarka Australiyaanka ah waxay u baxeen inay difaacaan Papua New Guinea. Shaqadaas weyn waxaa lagu wareejiyey ciidamada joogtada ah iyo kuwa dhalinyar oo la soo qoray oo aan tababar fiican lahayn. Waxay kula dagaalameen cadawga kaymaha, dhabo qahar, iyo dhooqo ah oo loo yaqaan Kokoda Track. Ciidamada Australiya waxay joojiyeen horusocodkii Jabbaan. Sida Anzac Cove ee Gallipoli, Kokoda Track wuxuu u noqday meel ay ku tukadaan dadka Australiyaanka ah qaarkood.

Askari ku dhaawacmay Kokoda Track ayaa waxaa caawimay qaade reer Papuan ah

Sanadkii 1942, Jabbaanku waxay qaateen saldhigii Ingiriiska ee Singapore. Qiyaastii 15,000 oo ciidamada Australiya ah ayaa kamid ahaa kuwa la qabtay loona qabtay inay ka shaqeeyaan wadada Tareenka ee Bur-Burma. Intii lagu jiray dhismaheeda, ciidammo badan oo Australiya ah ayaa reer Jabaanku ay ula dhaqmeen si xunxun. In kastoo maxaabiista Australiyaanka ahi ay isu naxariisanayeen, waxay ahayd halkan in kabadan 2700 oo maxaabiis dagaal oo Australiya ah ay ku dhinteen.

Sir Edward 'Weary' Dunlop (1907 – 1993)

Mudane Edward 'Weary' Dunlop wuxuu ahaa geesi wuxuuna ahaa dhakhtar daryeela iyo geesi dagaal oo Australiyaana. Intii lagu jiray dagaalkii IIaad ee Adduunka waxaa qabtay ciidanka Jabaaniiska waayna u qaadeen Burma si ay uga shaqeeyaan Raylwayga Thai-Burma. Tani waxey aheyd shaqo aad u adag.

Taliye ahaan, Weary wuxuu u hadli jiray raggiisa dhakhtarkoodii ahaana, wuxuu ku lumin jiray waqti badan si uu u bogsiiyo. Waa lagu jirdilay kaamka laakiin wuu sii waday shaqadiisa isaga oo amarkooda diidan.

1969, Waxaa la siiyey abaalmarinta boqoradu bixiso doorkiisii xagga daawada. Markuu dhintay 10,000 oo dad ah ayaa soo saftay wadooyinka Melbourne asaaskii qaran ee geesiga ay ugu yeereen "Dhakhtarkii Raylwayga'.

Khilaafaadka kale

Wax yar ka dib Dagaalkii Labaad ee Dunida, laga soo bilaabo 1950 illaa 1953, ciidamada qalabka sida ee Australiya ayaa loo diray iyaga oo qayb ka ah ciidan caalami ah oo Qaramada Midoobay ka difaacaya Kuuriyada Koonfureed xoogagga shuuciga ee waqooyiga.

Muddo yar ka dib, Australia waxay ku biirtay Mareykanka Mareykanka si ay u taageeraan dowladda South Vietnamese ee ka dhanka ah xoogagga shuuciga Vietnam ee doonaya inay midoobaan dalka. Dagaalkii Fiyatnaamiya ayaa weli ah ballan qaadka xoogaga Australiya ee ugu weyn ilaa dagaalkii labaad ee II. Laga soo bilaabo 1962 ilaa 1973, waxay kaloo ahayd wakhtigaas, dagaalkii ugu dheeraa ee Australia ay kula dirirtey. Waxay ahayd ku lug lahaansho muran, iyadoo dad badan oo Australiyaan ahi ay u soo baxeen wadooyinka si ay u muujiyaan sida ay uga soo horjeedaan waxa sababay iyo, gaar ahaan, qoritaanka ragga da'da yar ee Australiyaanka dagaalka.

Ciidanka Difaaca Australiya waxay tageen khilaafkii East Timor, Iraq, Sudan iyo Afghanistaan waxayna ka qaybgaleen hawlaha nabad ilaalinta ee Jimciyada Quruumaha ka Dhexeysa meela badan oo adduunka ka timid, kuwaas oo ay ku jiraan Africa, Bariga Dhexe iyo Asia-Baasafik.

Maalinta Xusuusta

Maalinta Xasuustu waa maalin Australiyaanku xasuustaan dadkii ka soo shaqeeyey un adhintay dagaalkii. 11kii subaxnimo 11kii Nufeembar sand walba, Australiyaanku waxay isu taagaan inay soo xasuustaan naf huridii rag iyo dumarkii ku dhintay ama wax ku gaareen dagaalada iyo khilaafaadka, iyo weliba dhamaan kuwii ka qaybgalay dagaalka. Maalintaas waxaan qaadanaa calaamada cas.

Hijraaca horaantii 1900-meeyadii

Mudadii u dhexaysay Dagaaladii Adduunka ee laad iyo Ilaad, xaallada adag oo gelitaan Australiya ayaa jirtay. Si kasta ha ahaatee, waxaa jiray koror dadka soo gelaya, khaasatan ragga, ka imanaya koonfurta Yurub. Waxay dadkaasi keeneen xirfado, waxbarasho iyo qiyamka dhaqankooda. Waxay caawimeen shaqooyinka meelaha magaalada ka baxsan waxayna dhiseen wadooyin iyo Rayweeyo. Farsama-yaqaanada dhismaha ee Talyaaniga xirfada leh ayaa ku kordhiyey wax weyn dhisida Saraheena dadweynaha iyo meelaha la dego.

Muhaajiriin reer Yurub ah oo yimid Australiya

Dhamaadkii 1930naadkii, qaxooti Yuhuuda ah ayaa bilaabay inay ka yimaadaan Yurub. Waxay ka soo cararayeen cabsida Naasiga Jarmalka. Waxay ka kala yimaadeen Jarmal, Austariya, Czecholavakia, Hungari, iyo Booland. Qaarkood waxay ahaayeen kuwa aqoon sarre leh iyo qaxooti firfircoon kuwaas oo si weyn door uga qaatay nolosha dhaqanka Australiya iyo dhaqanka nolosha.

Qiyaastii 18,000 oo askar Talyaani ah oo lagu qabtay Dagaalkii Labaad ee Adduunka ayaa lagu haystay maxbuus xero dagaal oo kuyaal Australiya. Waxay ku noolaayeen xeryaha oo keliya, laakiin waxaa loola dhaqmay si caddaalad ah dad badana wax bay ka barteen dhulka iyo dadka. Dagaalka ka dib, Australia waxay ka keentay soogalooti wadamada kale ee Yurub si kor loogu qaado tirada dadka.

Qaxootigii Dagaalka-dabadii

Dagaalkii kadib, Australiya waxay dhiirigelisay hijrada ka timid dalal kale oo Yurub ah si loo kordhiyo tirada dadka. Malaayiin ka mid ahi waxay ka soo carareen Naasigii Jarmal ama kuma noqon karin meelahay ku dhasheen oo hadda qabsadeen Soofiyeetku. Qiyaas ahaan 170.000 oo kuwaas ka mid ah ayaa laga aqbalay Australia si ay u bilaabaan nolol cusub.

Waxaa kaloo jiray gabaabsi ka jiray shaqaalaha Australia. Dawlada Australiya waxay aaminsanayd in kororka muhiim u ahaa wadanka mustaqbilkiisa. Soogalootiga waaweyn ee caafimaadka qaba oo ka yar 45 sanadood waxay ugu safri kareen Australia 10 geniga Ingiriiska ah carruurtooduna bilaash ayay ku safrayeen. Si kasta ha ahaatee, dadku waxay ahaayeen keliya dadka ka imanaya Ingiriiska iyo Yurub.

Mashruucii Koronta Dhalinta ee Snowy Mountains

Si loo xoojiyo Australiya, Dawlada Australia waxay bilawday inay ka shaqayso mashruuc aad u weyn sanadii 1949kii oo lagu qabanayo Snowy River inta aanay ka gelin bada bariga Fiktooriya. Biyahaas waxaa loo leexiyey inay u qulqolaan dhulka gudaha ah si wax loogu beero iyo inay dhaliyaan koronto. Waxay ahayd mashruuc aad u weyn oo qaatay 25 sanadood si loo dhamaystiro.

Waa mashruucii ugu weynaa ee hindisaad. Waana midka ugu weyn mashruuca korontada biya ka dhaliya ee Adduunka waxaa loo aqoonsan yahay inuu yahay mid ka mid ah yaabka casriga ah ee injineernimada bulshada ee adduunka.

Mashruuca Snowy Mountains wuxuu ku yaallaa Kosciuszko National Park, New South Wales. Wuxuu ka kooban yahay 16 dhaam oo waaweyn, todoba iyo maxada oo korontada dhalisa, maxado bamgaraysa biyaha iyo 225 kiilomitir oo tunela ah, iyo beeblayne iyo kanaanlo biyuhu maraan. Inta badan waa dhulka hoostiisa.

Mashruucu wuxuu siiyaa biya muhiim u ah beeraha gudaha ku jira dhulka New South Wales iyo Fiktooriya. Maxadooyinkiisa koronta dhalintu waxay bixisaa 10 boqolkiina dhamaan korontada laga isticmaalo New South Wales.

Shaqada mashruucu waxay bilaabatay 1949kii waxayna dhamaatay 1974tii. In ka badan 100,000 ayaa ka shaqeeyey oo ka kala yimid 30 wadan mashruucaas. Boqolkiiba todobaatan shaqaaluhu waxay ahaayeen soo galooti. Ka dib markii mashruuca la dhameeyey, shaqaalihii yurubiyaanka ahaa badankoodii waxay sii joogeean Australiya si ay ugu noolaadaan, iyaga oo wax badan ku siyaadiyey dadka dhaqamada kala duwan ee Australiyaanka ah.

Mashruuca Snowy Mountains waa astaan muhiima oo Australia aqoonsiga madaxbanaanideeda, dhaqamadeeda badan iyo wadan khayraad.

La dhaqanka dadka Aborijins iyo dadka jasiiradaha ka yimid.

Sanadihiii 1940naadkii iyo 1950naadkii siyaasada dawlada Australiya waxay ahayd dadka Aborijinaalka ahi waa inay milmaan. Taas macneheedu waxa weeye dadka asaliga ah waxaa loo sheegay inay u noolaadaan sida dadka oo aan asaliga ahayn ay u nool yihiin. Taasi ma shaqayn sababtoo ah dadka Aborijinaalka ahi ma doonayn inay lumiyaan dhaqan-caadaadkoodii.

Sanadii 1960naadkii nadaamkii waxaa lagu bedelay mid si fiicaan u wada-noolaansho. Ragga badankiis waxay xuquuqda ay codka ku bixiyaan 1850naadkii, laakiin cod bixinta dawliga ah ma aanay dhicin ilaa 1962dii. Isdhexgalka aan dhaqanka laga tegayn, dadka aborijiniska ah waxaa la siiyey xoriyad madani ah laakiin weli waxaa laga filayey inay qaataan dhaqanka Australiyaanka aan asaliga ahayn.

Isbedel intaas ka badani wuxuu dhacay 1967dii, markii dadka Australiyaanka ah boqolkiiba 90 ay codka ku bixiyeen 'HAA' si loogu ogolaado in lagu daro tirakoobkataas oo u oggolaatay dadka Aboriginal iyo andTorres Strait Islander in lagu tiriyo tirakoobka shanta sano ee Australiya ee Dadka iyo Gurisiinta.. Wuxuu muujiyey Australiyaanka badankiis inay doonayeen in dadka asaliga ah lagu daro lana siiyo xuquuq la mid ah qof kasta oo kale.

Balaadhinta qiyamka bulshada iyo mudaaharaadka Aborijiniska waxay horseed u noqotay soo bandhigida go'aan-qaadashada iyada oo ah mabda 'hagitaan muhiim ah oo loogu talagalay sameynta siyaasad ee la xiriirta dadka Aboriginal iyo dadka Torres Strait Islander. Xukuumada Australiya waxay aqoonsatay in Australiyaanka asaliga ahi ay yeeshaan cod xagga siyaasada, dhaqaalaha, bulshada iyo horumarka dhaqanka.

Cabashada dadka asaliga ah arrinta xuquuqda dhulka waxay timid diirada dadweynaha sanadihii 1960naadkii waxaana keenay Gurindji Strike maxada lo'da ee ku taalla Wave Hill Northern Territory. Lo' ilaaliyayaal Aborijinis ah, oo u hogaaminayo Vincent Lingiari, ayaa waxay ka tageen shaqadii maxada lo'da. Ficilkoodii wuxuu wadada u furay Eddie Mabo iyo kuwa kale inay u dagaalamaan dadka asaliga ah xaqooda dhulka.

Sida uu dhigayo sharciga 1976 ee Xuquuqda Dhulka Aborijinaalka (Waqooyiga Territory), Dadka Aborijiniska ah waxaa la siiyay dhul dhul ah oo ku yaal daafaha Australia. Sida waafaqsan Xeerka Xuquuqda Dhulka ee Aborijiniska ah (Northern Territory) ee 1976 dadka Aborijiniska ah waxaa la siiyey dhul ballaaran meelaha gudaha ah ee Australiya.

Qayb soo koraya oo Australia ah waxaa daboolaya go'aamada cinwaanka u gaarka ah. Halkaan qaar ka mid ah dhaqanka bulshada ayaa ku badbaaday.

Bishii May 1997, waxaa baarlamaanka Australiya la hordhigay warbixintii 'Keen Guriga'. Warbixintu waxay ahayd natiijada waxweydiinta carruur badan oo ah Aborijinaal iyo dadka jasiiradaga Torres Strait kuwaas oo laga qaaday qoysaskoodii. Carruurtaan waxaa loo yiqiinay 'jiilkii la xaday'. Warbixintaas daryteed, kumaankun Australiyaana ayaa muujiyey taageero ay u hayaan dadka asaliga ah iyaga oo wadajir ugu soconaya maalinta qaranka, 'maalintii raaligelinta' sanadii 1998dii.

U cudurdaarkii carruurta la xaday, 2008

13kii Febraayo 2008, Raiisal wasaaraha Australiya wuxuu sameeyey cudurdaar uu u sameeyey Jiilkii La-xaday wuxuna ku sameeyey Baarlamaanka Australiya. Wuxuu ku hadlay magaca dhamaan dadka Australiyaanka ah. Raiisel wasaaraha ayaa yidhi waan ka xunahay qaabkii dadka Aborijiniska iyo Torres Strait Islander loola dhaqmi jiray waagii hore, iyo qaasatan qaabkii caruurta Aborijiniska iyo Torres Strait Islander looga soo qaaday waalidkood.

Hadalka waxaa toos looga soo daayey telefishanka iyo maxadooyinka raadiyayaasha. Kumaan kun qof ayaa isugu yimid goobahooda shaqada si ay u dhegaystaan hadalka 'waan ka xumahay. Khudbada ayaa si rasmi ah u liis gareysay oo raali galin ka bixisay cadaalad daradii ugu horeysay. Tani waxay ahayd talaabo muhiima oo ku wajahan bogsiinta dadka asaliga ah iyo in la xaqiijiyo in cadaaladdaradaasi aanay mar dambe dhicin. Hadalka 'Waan ka xumahay' wuxuu ahaa talaabo muhiim u ah dhamaan dadka Australiyaanka ah.

Skywriter wuxuu qoray 'Sorry' Sydney dusheeda

Maanta, doorka lama hilmaamaanka ah oo dadla asaliga ah ay ka qaateen magaca Australia waa aqoonsaday waana loo dabaaldegay. Dadka Aboriiniska ah iyo dadka ka yimid jasiiradaha Torres Strait waxay hayaan boos hogaamin ah xoogsatada Australiya, kuwaas oo ay ku jiraan nadaamka cadaalada, siyaasada, farshaxanka iyo cayaaraha.

Albert Namatjira (1902–59)

Albert Namatjira wuxuu ahaa farshaxan weyn oo Australiyaan ah who wuxuu u horseeday hab cusub oo rinjiyeynta muuqaalka muuqaalka Australiya. Nin yar ahaan Arrernte, Albert wuxu muujiyey xirfad dabiici ah oo ranjiyeynta. Wuxuu lahaa tababbar rasmi ah oo xadidan, laakiin sawirkiisa biyo-galiyaasha ee Australia wuxuu ahaa mid caan ah oo si dhakhso leh ayuu loo iibiyey.

Isaga iyo xaaskiisu waxay ahaayeen dadkii asaliga ahaa ee ugu horreeyey oo noqda Australiyaan. Taas macneheedu waxa weeye waxay bixin kareen codka, waxay geli kareen huteelada waxayna guri ka dhisan kareen meeshay jecel yihiin. Muwaadinimada Australiya ee Albert waxay iftiimisay xaqiiqada ah in Australiyaanka kale ee asaliga ahi aysan lahayn xuquuqdan.

Noloshiisu waxay u muujisay Australiyaanka aan asaliga ahayn cadaalad darada sharciga cunsuriga ah waxayna keentay isbedelka Aborijinska.

Eddie Mabo (1936–92)

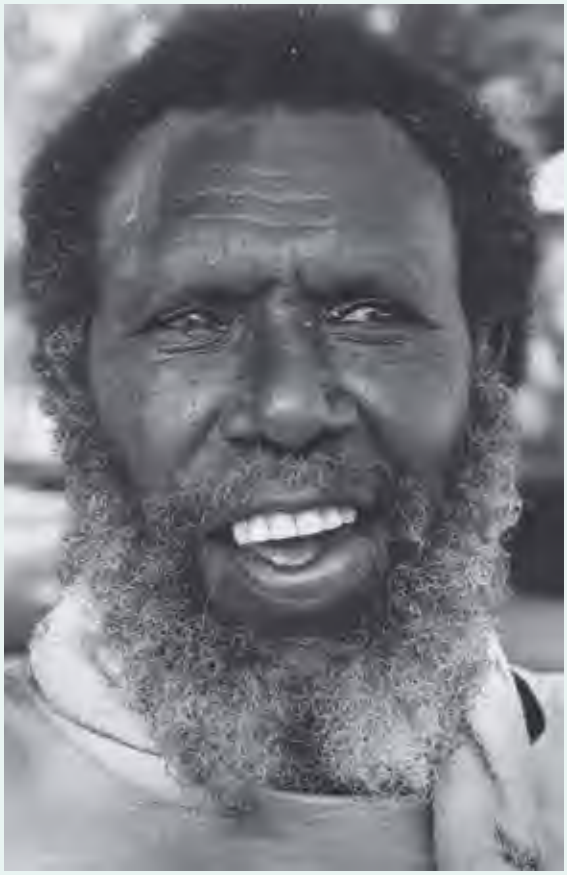
Eddie Mabo wuxuu ahaa xaq raadiye iyo u hadlaha xuquuqda dadka asaliga ah dhulkooda. Eddie Koiki Mabo wuxuu ku dhashay Murray Island, dhul dhaqameedka qaqbiilka Mabo.

Yaraantiisii, waxaa la baray dhirtee iyo dhagaxee muujinaya xudduda dhulka qoyskiisa.

Ilaa laga gaaray waqti dambe ma ogaan Eddie in dhulkiisa loo bixiyey dhulka dawlada (Crown Land) sida waafaqsan sharciga Australia oo aanay qoyskiisu lahayn. Wuxuu xanaaqii kula dhacay ficil wuxuuna geeyey kayskiisii maxkamada isaga oo u hadlaya dadka Murray Island.

Sanadii 1992dii, sanada badan ka dib, Eddie kayskiisii wuu guulaystay Maxkamada sarre. Go'aanka Mabo wuxuu xakumay in dadka asaliga ah ay caddayn karaan inay xiriir dhaqan oo taariikhi ah la leeyihiin dhulkooda, inay sheegan karaan lahaanshaha dhulka haddii aan horay loo sheegan. Go'aanku wuxuu keenay u soo celinta dhul badan kuwii asalka u lahaa.

Eddie Mabo waxaa lagu xasuustaa geesinimadiisii iyo helidii xuquuqda dhulka Australiyaanka asaliga ah.

Guurida dhaqamada kala duwan

Sanadihii 1950naadkii iyo 1960naadkii, bulshada Asiyaanka ah, kaniisadaha iyo kooxaha bulshada u dooda waxay dhamaantood k adacwoodaan joojinta siyaasada 'Dad Cadaana'.

Sanadii 1958, dawlada Australia waxay joojisay imtixaankii yeerista sanadihii 1966diina waxay dad xul ah oo aan ahayn reer Yurub iyo Asiyan xirfada leh. Ugu dambayntii Australiyaanka meel walba jooga waxay aqoonsadeen qiimaha ay leedahay in lagu daro dhamaan jinsiyadaha barnaamijkeena hijrada.

Siyaasadii cadaan keliya waxay dhamaatay 1973dii, wadankuna wuxuu qaaday wadada dhaqamada-badan ama kala jaadjaadka ah. Waqtigaan, government dowladdu waxay meesha ka saartay dhammaan shuruudaha isir-nacaybka ee soogalootiga. Sanadii 1975tii, dagaalkii Fiyatnaam ka dib, Australia waxay aqbashay nambar aad u sarreya oo qaxooti Asia ka yimid iyo soogalooti.

Ilaa iyo 1945, malaayiin dad ah ayaa u yimid inay ku noolaadaan Australia, oo ay ku jiraan qaxooti badan oo ka yimid wadamada dagaalku ka dillaacay. Maanta soogalootigeenu wuxuu ka yimaadaa adduunka oo dhan.

Australiya waxay leedahay siyaasad firfircoon oo ka mid ahaana, halka qof walba dareemo inuu qayb ka yahay bulshadeena. Nidaamkani wuxuu maraa dhammaan dhinacyada bulshada Australiya, oo ay ku jiraan siyaasadaha dawlada. Waxaa lagu muujiyaa manhajkeena waxbarasho laga soo bilaabo caruurnimada hore ilaa jaamacadda, waxaana lagu isticmaalaa goob kasta oo shaqo.

Xuquuqda shakhsi walba waa in loola dhaqmo si siman iyo si aan lahayn takoorid waxaana difaacay Guddiga Xuquuqda Aadamiga Australia iyo hay'adaha xukuumada ee lidka-takoorida oo ku yaalla dawlad goboleed walba. Takoorida jinsiyadeed si buuxda ayaa loo dhaleeceyey waana dembi dhinaca sharciga.

Australai waxay noqotay mid leh dhaqama kala duwan oo wada noolaansho iyo aqbalaad. Waa wadan ay soo galootiga, dadka asaliga ah iyo kuwa kale ee ku dhashay ay dareemaan xor oo raacdaan hadafkooda.

Dr Victor Chang (1936–91)

Dr Victor Chang wuxuu mid ka mid ah kuwa ugu fiican dhakhaatiirta wadnaha qala. Victor Peter Chang Yam Him wuxuu ku dhashay Jayna sanadii 1936dii wuxuuna yimid Australia markuu jiray 15 sanadood.

Wuxuu ka shaqeeyey St. Vincent's Hospital oo ku yaalla Sydney halkaas oo sanadii 1984 uu asaasay xaruntii ugu horaysay Australia oo ku takhasustay bedelida wadnaha. Sanadii 1986 Victor Chang wuxuu qaatay abaalmarinta horyaalnimada Australia (OA), abaalmarinta ugu sarraysa Australia.

Victor wuxuu welwel ka qabey yaraanta kuwa ku deeqa wadnaha sidaas darteed wuxuu bilaabay hindisida wadna macmal ah, kaas oo dhamaaday markii la dilay sanadii 1991dii.

Waxaa lagu asaasay xasuustiisa xarunta cilmi baarista. Waxaa lagu xasuustaa aqoontiisa, curintiisa iyo wax-ka-eegida dhinaca fiican.

Gabagabo

Bogagaan waxay ku siinayaan milicsi gaaban oo ku saabsan sheekadeena Australiyaanka ah. Waxaan kugu soo dhowaynaynaa Dhalashada Australia waxaanuna kugu martqaadaynaaa inaad si buuxda uga qaybgasho wadanka demoqraadiga oo nabada ah.

Muwaadin ahaan ahaan, waxaad la wadaagi doontaa dhammaan xilalka iyo waajibaadka la mid ah tan muwaadiniinta Australiyaanka ah, waxaadna u qaadan doontaa booskaaga xubin buuxda oo bulshada Australia ah. Waxaad la wadaagi doontaa mas'uuliyadda caawinta qaabeynta mustaqbalka Australiya waxaanna rajeyneynaa ka qeyb qaadashadaada firfircoon ee mashruucaas qaran.

Macnaha erayada aan la isku imtixaanayn

safiir
qofka matala ama xayaysiiya wadan ama nashaad

guddi
koox dad ah oo loo doortay inay go'aan sameeyaan, tusaale ahaan sida shirkad loo maamulayo

dugsiga la seexdo
dugsi halkaas oo ardadu seexato oo aanay guriga ku noqon teeramka dugsiga oo dhan

kayn ama Baadiye
meelaha magaalada ka baxsan oo weli dabeecadeedii asalka ahayd leh

maxadada lo'da
beer weyn halkaas lo'da lagu dhaqo si hilib looga hello

jaartar (Xeer)
qoraal rasmi ah oo xuquuqda iyo masuuliyaadka

dan guud
wax la wadaago oo dadka ka wada dhexaysa

askar askar ah
askari khasab lagu qorayaskari aan dooran inuu ka qaybgalo ciidamada laakiin ay tahay inuu ka qaybgalo waqti dagaal jiro

Dhulka dawladu leedahay
dhul ay leedahay dawladu

manhaj
maadooyinka iyo mowduucyada inta lagu gudajiro barashada

ka-aradan wax walba
aan haysan lacag ama hab kale oo lacag ku helo

didgeridoo
aallad muyuusig oo dadka aborijiniska ah oo laga sameeyey ul daloosha oo dheer

si Cadaalad ah uga qaybgelid
iyadoo la raacayo qawaaniinta isla markaana aan la helin faa'iidooyin aan xaq ahayn; cadaalad iyo daacadnimo dadka

qof rag iyo dumar ah oo ku dhintay shaqo ciidan
ciidan rag ama dumar oo ku dhintay dagaal ama khilaaf

abaabulid
dhisida ama abuurid

Badeecada Wadanka Ka-soo-baxda
qiimaha dhamaan badeecada ama adeega lagu sameeyo wadan sanadii

hirarka kulaylka
dabayl aad u kulul kaas oo qaata in k abadan laba berri oo isku xiga

khaainima weyn
gaf khaainimo oo aad u cuslu taas ku lug leh isku deyid inqilaab xukuumadeed

astaan
muuqaal caan ah

astaan sawir qurux badan oo asaliga ah
sawira ay sameeyeen dad asali ah oo magac lehfarshaxan gooni ah oo matala dad asali ah

Dadka Asaliga ah
aborijinaalka iyo dadka ka yimid jasiiradaha Torres Strait.

bed Dhuleed
goob dhul ah oo weyn

tilmaan
munaasabad raariikh oo muhiim ah

lahaanshaha asaliga ah
xuquuq dhaqameedka dadka asaliga ah ay ku leeyihiin dhulka iyo biyaha, waxaa lagu go'aamiyey nadaamka sharciga Australia

taariikh afeed
xusuusta ay ka hadlaan dadku wixii dhacay waayadii la soo dhaafay

horseed
kuwii ugu horreeyey oo degay, qof wax qabtay xiligii degitaanka ee hore

wakiil siyaasadeed
inuu ka matalo ama wakiil uga noqdo baarlamaanka

xakun
Ciqaabta uu go'aansaday garsooraha, sida waqti dheer oo xabsi ah, qof lagu helo inuu dambi galay

qararida mushaharka
go'aan ka gaarida immisa shaqaale ayaa shaqo mushahar lagu siinayaa

dib-u-habaynta bulshada
wanaajinta bulshada si soo kordhaysa, intii kacaan lagu samayn lahaa

aas qaran
aas ay xukuumadu qabato si loogu sharfo muwaadinka kaas oo door fiican ka qaatay qaranka

xijaab
xijaab difaac oo ka samaysan alwaax ama dayr

lo' jir
rag loo shaqaaleeyey inay jiraan lo'da

mudaaharaad
marka shaqaaluhu joojiyaan, tusaale ahaan, in laga cawdo loo shaqaaleyaha go'aankiisa

coddhiibasho
xuquuqda qof ku dhiibto doorashooyinka dadweynaha

dhaarin
dhaarin si lagaaga aqbalo xafiiska dadweynaha munaasabad rasmi ah

qof walba
heer bulsho ama asal, shaqo, boos

Macluumaad intaas ka badan

Dhalashada Australia

Macluumaad intaas ka badan oo ku saabsan sida lagu noqdo muwaadin Australiyaan ah, booqo websaytka dhalashada Australia oo ah www.citizenship.gov.au.

Australia

Waxaad heli kartaa macluumaad intaas ka badan oo ku saabsan maktabada agtaada ah. Websaytka soo socda ayaa laga yaabaa inuu bixiyo macluumaad intaas ka badan:

- Ku saabsan Dawlada Australiya www.australia.gov.au
- Australia oo kooban www.dfat.gov.au

Adeegyada iyo barnaamijyada Dawlada Australia

Macluumaad dheeri ah oo ku saabsan barnaamijyada iyo adeegyada Dowladda Australiya booqo www.australia.gov.au

Xubin Baarlamaan ama Mudane

Xubintaada baarlaanka ama mudanaha dawlad goboleedkaaga ama territorigaaga waxay hayaan macluumaad badan oo ku saabsan adeegyada iyo barnaamijyada xukuumada Australia.

Liiska xubnaha baarlamaanka waxaa laga heli karaa www.aph.gov.au.

Ururada aan dawliga ahayn

Waxaad ka heli kartaa macluumaad badan oo ku saabsan ururada xukuumada Australia buugga macluumaadka websaytyada soo socda:

- Australian Defence Force www.defence.gov.au
- Australian Electoral Commission www.aec.gov.au
- Australian Federal Police www.afp.gov.au
- Australian Human Rights Commission www.humanrights.gov.au
- Australian Sports Commission www.sportaus.gov.au
- Australian Taxation Office www.ato.gov.au
- Australian War Memorial www.awm.gov.au
- Reserve Bank of Australia www.rba.gov.au

Ururada aan dawliga ahayn

Waxaad ka heli kartaa macluumaad badan oo ku saabsan ururada xukuumada Australiya buugga macluumaadka websaytyada soo socda:

- Bradman Foundation Australia www.bradman.com.au
- Hamlin Fistula www.hamlinfistula.org
- Royal Flying Doctor Service of Australia www.flyingdoctor.org.au
- School of the Air www.schoolair-p.schools.nsw.edu.au
- Mashruucii Koronta Dhalinta ee Snowy Mountains www.snowyhydro.com.au
- The Fred Hollows Foundation www.hollows.org
- UNESCO World Heritage Centre whc.unesco.org
- United Nations www.un.org
- Victor Chang baadhista xanuunka wadnaha Cardiac Research Institute www.victorchang.edu.au
- Volunteering Australia www.volunteeringaustralia.org

Kuwa kale

Ka raadi boggaga soo socda macluumaad dheeri ah oo ku saabsan mawduucyada soo socda:

- Dastuurka Australiya (Australian Constitution) www.aph.gov.au
- Australianka sannadka (Australian of the Year Awards) www.australianoftheyear.org.au
- 'Keenida guriga' warbixinta www.humanrights.gov.au
- Khadka tooska ah ee nabadgalyada www.esafety.gov.au
- Taageesita rabashadaha qoyska iyo gacanka hadalka www.respect.gov.au, www.1800respect.org.au, www.dss.gov.au/women/help-is-here-campaign
- Commonwealth parks and reserves www.environment.gov.au
- Australiyaanka caanka ah: The Australian Dictionary of Biography adb.anu.edu.au
- Liiska biilasha hada baarlamaanka horteeda www.aph.gov.au
- Baarlamanka Australiya www.aph.gov.au
- Parliamentary Education Office www.peo.gov.au
- Fasaxyada dadweynaha www.australia.gov.au
- Cunsuriyada humanrights.gov.au
- Cafiska dadka Asaliga ah iyo Torres Strait Islander ee Australia www.australia.gov.au

Aqoonsiyada

Sawirada soo socda waxaa xushmad siiyay Wasaaradda Beeraha, Biyaha iyo Deegaanka:

p50 Tasmanian Wilderness

Sawirada soo socda waxaa xushmad siiyay Wasaaradda Beeraha, Biyaha iyo Deegaanka:

p5 Citizenship Ceremony at Albert Hall, Canberra

p5 Shahaadada dhalashada Australiya

p11 Bandhigga Sigaar-cabidda, Canberra

p34 Qoyska Xaflada Dhalashada Australiya, Canberra

Muuqaalada soo socda waxaa lagu bixiyey magaca Keydinta Qaranka Australiya:

p51 caruurta oo ku yaal hantida ido NSW - Iskuulka hawada, sawir laga qaaday 1962 (ref: A1200: L42511)

p60 Dick Smith, Madaxa Hay'ada Hawada Madaniga ah, 1991 (ref: A6135:K23/5/91/1)

p65 khariiradii Abel Tasman ee Holland-ta Cusub (New Holland), 1644 (ref: A1200:L13381)

p68 Muuqaaka Taariikhiga ah ee dahab raadiskii in Australiya in 1851 (ref: A1200:L84868)

p70 geeleydii 'Afghans' ee gudaha Australia (ref: A6180:25/5/78/62)

p77 Sir Edward 'Weary' Dunlop Xafiiska, 1986 (ref: A6180:1/9/86/12)

p78 Hijrada (socdaal) imaanshaha soogalootiga Australia – Talyaan qasab gooyayaal ah oo saaran Flamini oo ku taal Cairns, 1955 (ref: A12111:1/1955/4/97)

Muuqaalada soo socda waxaa lagu bixiyey magaca arkiifiyada Qaranka Australia:

P53 Muuqaalka Judith Wright, waxaa la daabacay 1940kii (ref: nla.pic-an29529596)

p65 Kooxdii ugu horraysay Sydney Cove, 27kii Janaayo, waxaa sameeyey sameeyey John Allcot – 1888 - 1973 (ref: nla.pic-an7891482)

p66 Muuqaalka Caroline Chisholm, waxaa daabacay Thomas Fairland 1804-1852 (ref: nla.pic-an9193363)

p71 Muuqaalka Catherine Helen Spence, waxaa la daabacay 1890s (ref: nla.pic-an14617296)

p74 John Simpson Kirkpatrick iyo dameerkiisii, Gallipoli, 1915 (ref: nla.pic-an24601465)

Muuqaalka Sir Charles Edward Kingsford Smith, waxaa la daabacay intii u dhexaysay 1919 iyo 1927 (ref:nla.pic-vn3302805)

p81 Muuqaalka Albert Namatjira oo jooga Hermannsburg Mission, Northern Territory, waxaa la daabacay 1946 ama 1947 waxaana Arthur Groom (ref: nla.pic-an23165034)

Muuqaalada soo socda waxaa nagu sharfay IStockphoto:

Daboolka Mimosa spring flowers, ©iStockphoto.com/ST-art (ref: 1135566007)

p6 Kangaroo mother and joey at Lucky Bay, Western Australia, ©iStockphoto.com/NeoPhoto (ref: 1142608453)

p9 Lake Hume, Victoria, ©iStockphoto.com/tsvibrav (ref: 675826394)

p15 Australian black opal, ©iStockphoto.com/Alicat (ref: 173691056)

p17 Calanka Australiya, ©iStockphoto.com/davidf (ref: 471630390)

p19 A koox fara badan oo qowmiyadeed ah oo ah gabdhaha dugsiga hoose, iStockphoto.com / FatCamera (Ref: 877714382)

p23 Aqalka baarlamaanka Australia, Canberra, © iStockphoto.com / felixR (Ref: 157193181)

p33 Koox dad ah, ©iStockphoto.com/davidf (ref: 913541808)

p36 Gavel And Scales Of Justice, ©iStockphoto.com/studiocasper (ref: 1004781908)

p37 Kooxo kala duwan, ©iStockphoto.com/SolStock (ref: 1203934273)

p39 Green Wattle Creek dab NSW, Australia, Diseembar 2019, © iStockphoto.com PetarBelobrajdic (ref: 1198579743)

p47 Gacanta lagu farshaxaneeyey didgeridoos, ©iStockphoto.com/lore (ref: 185011099)

p48 Bondi Beach, ©iStockphoto.com/Edd Westmacott (ref: 91095176)

p49 Sydney Opera House, New South Wales, ©iStockphoto.com/slowstep (ref: 607986870)

p50 xirmada Qaranka ee Uluru-Kata Tjuta ee ku taalla Northern Territori ©iStockphoto.com/bennymarty (ref: 1184425004)

p63 Uluru, Northern Territory, ©iStockphoto.com/simonbradfield (ref: :539027478)

p64 Aboriginal rock art – Saratoga fish, ©iStockphoto.com/Alpen Gluehen (ref: 2761924)

p75 Waxyada xuska Dagaalkii Australiya, Canberra, © iStockphoto.com / Matt Palmer (Ref: 1125736631)

Muuqaalada soo socda waxaa nagu sharfay IStockphoto:

p7 Diyaaradaha asaliga ah ee xafladaha Hoyga, Sydney © shutterstock.com / PomInOz (Ref: 345113882)

p21 Codbixiyeysha, ©shutterstock.com/Nils Versemann (ref: 446229916)

p31 Maxkamadda Sare ee Australiya, ©shutterstock.com/Greg Brave (ref: 1051621895)

Dhamaan muuqaalada waxaa si sharaf leh u bixiyey ururada soo socda/dadka:

p24 Xeerka Distuurka Commonwealth of Australia ee 1900: Koobiga Asalka ah Diiwaanka Dadweynaha, Muuqaalku waa hadiyad Parliament House Art Collection, Department of Parliamentary Services, Canberra ACT

p40 Muuqaalka Big Ben Heard Island waxaa ku deeqday Australian antartic Division © Commonwealth of Australia, Sawir qaade by L. E. Large (ref:1892A2)

p52 Sir Bradman wuxuu qabaa koofiyada Tartanka Australia waxaana la qaaday intii u dhexaysay 1931-32dii xilliga Australia Sir Bradman wuxuu qabaa koofiyada Tartanka Australia waxaana la qaaday intii u dhexaysay 1931-32dii xilliga Australia

p54 Dr Fiona Wood AM sawirka waxaa iska leh National Australia Day Council

p55 Muuqaalka Professor Fred Hollows waxaa ku deeqay Fred Hollows Foundation, sawirka waxaa qaaday Frank Violi

p56 Dr James Muecke AM sawirka waxaa iska leh australianka sannadka (Australian of the Year Awards)

p56 Professor Michelle Simmons sawirka waxaa iska leh National Australia Day Council

p61 Dr Catherine Hamlin AC image courtesy of the Hamlin Fistula Relief and Aid Fund

p71 Lord Lamington addresses Federation Day crowds, Brisbane, 1901, image courtesy of the State Library of Queensland, photograph by H.W. Mobsby (ref: 47417)

p72 Edith Cowan sawirka waxaa iska leh Matxafka Qaranka ee Australiya

p73 Dorothea Mackellar sawirka waxaa iska leh Maktabadda Gobolka ee NSW

p76 Soup kitchen image courtesy of State Library of New South Wales (Mitchell Library). School children line up for free issue of soup and a slice of bread, Belmore North Public School, NSW, 2 August 1934, photograph by Sam Hood (ref: H&A 4368)

p77 Askarta lagu laayay Kokoda Track xushmadda xuska dagaalkii Australiya (Ref: 014028)

p81 Muuqaalka Eddie Mabo waxaa lagu sameeyey ogolaanshaha Bernita iyo Gail Mabo

p82 Muuqaalka Dr Victor Chang waxaa ku deeqay Victor Chang Cardiac Research Institute

Qoraalo

